Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

(מאָנטאג-אויסגאבע)

דיעזעס בלאטט ערשיינט
צוויימאל וואָכענטליך
אונד קאסטט פיר:
עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 8 גולדען ע. וו.
האלביעהריג 4 „ „
פיערטעל- 2 „ „

פרים אויסלאנד
גאנציעהריג 9 גולדען עסט. ווערה.
האלביעהריג 4 „ 50 קרייצער
פיערטעל- 2 „ 25 „

אנזייגען
אונד זאנסטיגע פריוואט-אנזייגען
ווערדען פיר 10 קר. פר 6 שפאל-
צייל אונד פיר-מאל בעזאהלט.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
אבאונירען
אונד דער פרענומעראציאנס-פרייס
בעזיגנט מיט דעם פעסטאנד דעם
ערסטען בלאטטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אן
דער פעסט
רעסטיגנאסטע נו: 7,
וואהין מאן אונד דיא פרענומעראציאנסגעלדער צו זענדען בעליעבט.
פרענומעראנטענאבמאלער
ערהאלטען 10% ראבאט.

Nr. 98. זעכסטער יאהרגאנג. פעסט, כ טבת ה'ת'ר'ל'ה'. Pest, den 28. Dezember 1874.

אינגערע פאָליטיק.

דער אינגאריש רייכסטאג איזט נון אויף 14 טאגע געשלאָסען ווארדען, דיא הערדען דעפוטירטען האבען בעריישט דיא אינגאריש הויפשטאדט פעראלאסען אונד פערוויילען עטצט בייא איהרען פאמיליען לאנגע פעריען דורפען זיא ניכט האבען, דענן שאן אם 9. יענער 1875 בעגינגען ווידער דיא זיטצונגען אונד גראסע ארבייטען שטעהען איהנען בעפאר.

דיא לינקע דענקט נאך אימער דאראן, וויא מאן דיא רעגיערונג זאממט דער דעאק-פארטיא שטירצען קאנגט אונד זיא ווידר עטצט פעלע גע-לעגענהייטען צו זאלכעם פערזוכע האבען. דא איזט פאר אללעם דיא פערהאנדלונג איבער דיא 1875-ער איינגאהמען אונד איסגאבען, וועלכע דער רעגיערונג זארגענפאלל מאנג אונד ארגעם בעדרענגנים בריינגען ווידר. דיא מינאסטער ווערדען דער איהרען צוקונפט-פלאן עטצטיילען מיסען, — דאנן בעגינגט דיא זאגענאנגטע „אבפאבפראציאנס-פראגע“. דאס הייסט דיא פראגע, אב דאס הויז דיא בעוויליגטען איינגאהמען אונד איסגאבען דעם געגענווערטיגען מינאסטעריאם בעוויליגען זאלל? — אונד דיא לינקע ווילל הייר צום שטירצע דער רעגיערונג דען הויפט-שלאג פיהרען. — הערזיך קאממען דאנן דיא נייען שטייער-געזעטצע אונד ווענן דיא רעגיערונג בין דאהין נאך ניכט געשטיערצט ווידר. דאנן ווידר עס דיא לינקע ערסט בייא דיזעזע געזעטצען פאן נייעם פערזוכען, דען שטארען הערביצפיהרען.

דיא אנגריפפע אויף דיא רעגיערונג ווערדען הויפטזעכליך אויף דיא פערזאן דעס פינאנז-מינס-טערס גיצי גערישטעט זיין; דענן גיצי איזט עטצט דיא האאפטגעגענשטאנד פעסטונג אונד ווענן דיזעזע פעסטונג אינגעגאממען ווידר, דאנן פאללט אויך נאנען אינ-נאהן — אונד דיא לינקע וויל עס זעהר גוט, דאס ווענן גיצי געשטירצט ווידר זאָ פאללט אויך דאס נאנצע מינאסטעריאם אונד פערלייכט אויך דיא נאנצע דעאק-פארטיא.

דאס עס אבער דיא לינקע איבער זיך בריינגען קאנן, איינען זאָ עדלען אונד ריינען כאראקטער, וויא גיצי איזט, צו פערדעכטיגען אונד אזען מיט דאסד צו בעווייזען, אונד אזהרען אינסטיגען פיהרער אלס פערראטהער אונד אבטרינגען צו בעדאנדלען — דאס איזט אינע פראגע פיר זיך! פיריליך קאנן דא דיא לינקע דיא אינסערע דאבען, זיא מיינע ניכט דיא פערזאן דעס הערען גיצי, זאנדערן נור דען מינאסטער דער רעכטען פארטיא; אבער בייא דער פערהאנדלונג איבער דיא „אנדרעמגיטעט“ דאבען זיא עס בעווייזען, דאס זיא אויך נעגען דיא פער-זאן דעס הערען גיצי אויפטרעטען קאנגען.

בייא דער וועלך נעגענעסט הייטע גיצי דיא-זעלבע אבסטנד, וויא זיא דעאק נעגענעסט. נאך דעם 1866-ער קריעגע, אלס עסטערריך פאן פרייסען אינע גראסע גרעדזלאנגע ערלייטטען דאמטע, לעעס דער קאנג דען פראגען דעאק צו זיך רופען, מאן גלויב-טע נון, דאס דעאק דאמאלס פיר אונגארן מעהר פערלאנגען ווידר אלס פיהרער. וויל עסטערריך דורך יענע שלאגע זעהר גשוועכט וואהרדע אבער דעאק ערקלערטע דעם קאנג אפפען אונד אויפריכ-טיג, דאס ער יעטצט ניכט מעהר אלס פיהרער פערלאנגע, אבער אויך ניכט „יענערע“ — אונד גיצי האנדעלט עטצט נאנען אין דיזעזע זיינע.

עס איזט וואהל שאן, ווענן מאן בייא זיינער מיינונג הארטנעקיג פערבלייבט. עס איזט אבער נאך שאנער, ווענן מאן אויך אינע אנדערע מיינונג אנניממט. ווענן מאן זיא אלס בעססער פינדעט אלס דיא זיינע — אונד זאָ מחאה עס אויך דער עהע-מאליגע לינקע גיצי, אלס ער איינגעזעהען האטטע, דאס מאן עס מיט דעם עוויגען קאמפפע געגען דען 1867-ער איינגלייך צו ניכטס בריינגען קאנגע.

עס ווערדען אים קאממענדען מאנאטע ער-ביטטערטע קעמפפע אים אונגאריש רייכסטאג שטאטטפינדען אונד דיא לינקע ווירד זיכער, ווענן נור דיא דעאק-פארטיא צוזאממענראלט. איינע גיצ-דערלאנגע ערליידען; זיא ווירד אבער אינע דאפ-פעלטע נעדערלאגע ערליידען, ווענן זיא ווידער מיט דען פערזאגלטען אנגריפפען אויפטרעטען ווירד —

* * *

אם בעסטען ווערע עס, ווענן עטצט דיא לינקע דיאזעלבע פאלטיק בעפאלגען זאללטע, וועלכע דער גיצי בעפאלגטע. דיא לינקע זאלל געמלד איהרען פארטיהרערנדען קאמפף גנגען דען 1867-ער איינגלייך לאסען, זאָ וויא עס גיצי גע-טהאן דאס; דענן נור אויף דיזעזע ווייזע קאנגטע זיך דיא לינקע מיט דער פרייזינגען רעכטע פער-אינינען אונד אינע שטארקע פארטיא בילדען.

פיר יעטצט זינד אללע פארטיען צערשפליט-טערט. דיא רעכטע פארטיא האלט נור אים נאטה צוזאממען, ווייל זיא בייא דעם קאמפפע דער לינ-קע גגען דען 1867-ער איינגלייך צוזאממענראלטען מוס. אבער אים גרונדע גגנאממען הערשט בייא דיזעזער פארטיא אזהר פיעלע מיינונגס-פערשיעדענ-הייטען. אבער אויך דיא לינקע פארטיא איזט בע-ריישט אין מעהרערע טהיילע צערטהיילט. דא אויך אין אדערער מיטטע ניכט אללעם איבעראיינ-שטיממט. דיא בזהערגע פארטיא-בילדונג טיגט ניכט מעהר אונד עס מוס אינע גייע פארטיא-בילד-הונג ענטשטעהען

פינאנز-מינאסטער גיצי זאגטע עס יא נאנען אפפען, דאס מיט אינעם זאלכען רייכסטאג, וויא נאך אממער איינגלייכס-פינדע זיטצען, ניכטס מעהר איינצוריכטען איזט — אונד דאך געשיעהט נאך ניכטס צור בילדונג נייער פארטיען! דיא נייען וואהלען בעגגנגען נון אונטער דער אלטען פערוור-הונג, אים גרונדע גגנאממען איזט קיינער מעהר פיר דיזע פארטיא בעגייסטערט אונד מאן בלייבט בייא דערזעלבען נור, ווייל מאן שאן פריהער צו איהר גהאר-טע אונד ווייל מאן דיזער פריהערען איבער-ציינונג טרייא בלייבען מוס.

אין מישקאלץ איזט יעטצט דער פערזוך גע-מאכט וואהרדען, אינע פערזאיינונג צווישען דער רעכטען אונד לינקען פארטיא צו בעווערקשטעל-ליגען. עס וואהרדע געמלך אינע פערזאממלונג פאן רעכטען אונד לינקען פארטיא-פיהרערן אינבעריי-פען. אים איבער איהרע שטעללונג צו דען נייען וואהלען אינע בעראטהונג אבצוהאלטען. דער גגענגנשטאנד דיזער בעראטהונג וואר, אין מישטעל צו פינדען, דורך וועלכעם זיך דיא צוויא גראסען פאלישען פארטיען פערזאיינען לאנגטען. דיזעזע מישטעל איזט אבער ניכט געפונדען וואהרדען! דיזעזע ערסטע פערזאממלונג מוסטע אויפאינאנדערגעהען, אינע עטוואס גערישטעט צו האבען.

אין דיזער מישקאלצער פערזאממלונג פער-לאנגטע מאן פאן דען לינקען גאנץ אינפאך, דאס זיא איהרען בזהערגען פלאן מיט דער בעקעמפפונג דעס 1867-ער איינגלייכס נאנץ פאללען לאסען זאללען, וואהרזיך נאטורלך דיא לינקע ניכט זאָ לייכט איינגעהען ווילל. מאן מיסטע צוגעסטעהען איינגוטען פלאן צור רעטטונג דעס לאנדעס שאפפען אונד ערסט אויף גרונד אינעם זאלכען פלאנעס לאנגטע אינע פעראיינונג שטאטטפינדען; דענן דא לאנגטע מאן זאגען, פיר יעטצט זאלל דיא בע-קעמפפונג דעס איינגלייכס איהרען, דאמיט נור יענער פלאן דורכגעפיהרט ווערדע. אבער אינען זאלכען פלאן האט דיא מישקאלצער פערזאממלונג ניכט פארגעלעגט, וואס וואנדער אלזא, ווענן קיינע פעראיינונג ערציעלט ווערדען לאנגטע?

עטוואס מוס נאך פאר דען וואהלען געשעהען, דענן ווענן אויך דער נעכסטע רייכסטאג אים דעג-זעלבען דעפוטירטען בעשטעהט, אוים וועלכען דער גגענווערטיגע רייכסטאג צוזאממענגעשטעללט איזט. דאנן ווירד אויך דער גגלכסטע רייכסטאג עבענזאוגגנג ווערקען אונד שאפפען וויא דער גע-גגענווערטיגע.

* * *

ווער וואללען נון דיזער דיא הויפט-גגעדאנקען, וועלכע אין דער מישקאלצער פערזאממלונג ענטווי-קעלט וואהרדען, גגעדערשרייבען:

דער פרעזעס דער דאָטיגען דעאק-פארטיא וויגשטע געמלך דיא פעראיינונג דער רעכטען אונד לינקען נור צו דעם צוויעקע, דאס מאן בייא דען בעפאָרשטעהענדען וואהלען מיט פעראיינטען קרעפ-טען דאהין שטרעבע, וועלכע מעגגער אין דען רייכס-טאג צו ווערלען. וועלכע גגבען פאטעריאלאנדס-לעבע אונד פרייזיגן אויך דיא שטאאטס-מעגגיטע בעפעהיגונג בעזיטצען. צור רעטטונג דעס לאנדעס טהאט-קרעפטע בייצוטראגען.

דער גגעזעגגע דעפוטירטע אזזע פראנאי אגטע אין דיזעזע פערזאממלונג. דאס נור צוויא זאכען דאס אנגליק דעס לאנדעס פערשולדעטען: 1) דיא פארטיווערנדען פארטיא-שטרייטיגקייטען אונד 2) דיא איבערשעטצונג אונדערער קרעפטע. דא מאן נור איבערהויפט אהנע בערעכגונג אונד איבעלעגונג ווירטהשאפטעטע. צור בעזייטיגונג דיזעעס אנגליקעס גיבט עס נור איין מיטטעל, אונד דאס איזט דיא בילדונג איינער שטארקען פארטיא דורך דיא פעראיינונגג. אויך ענגלאנד איזט אין דען דרייסגגער אהרען אין אינע זאלכע שלעכטע לאגע גגראטען וויא עטצט אינגארן — אונד דא פער-איינגטען זיך אויך דאס דיא לינקען אונד דיא רעכטען (וויהיגס אונד טאריעס) אונד דיזעזע פער-איינונג גגלאנג עס, דאס לאנד צו רעטטען.

דער לינקע מ י ק ל אָ ש איזט עבענפאללס פיר אינע זאלכע פעראיינונגג, ער בעריפט זיך דאריף, דאס אים אהרע 1848. אלס אינגארן עבענ-פאללס אין גגפאהר וואר, דא פעראיינגטען זיך דיא אינגלייכגזיגגטען ראשוטה אונד סעטשעני, באמ-שיאני אונד עסטערהאזי אונד בילדעטען צוזאממען אינע שארקע רעגיערונג.

דאגגגען זאגטע דער לינקע מ א י ט ה ע נ י, דאס נור דער 1867-ער איינגלייך דיזעזעס לאנדעס-אנגליק הערביפיהרט.

דר. אזזע פ אָ פ פ ע ר (גגעזעגגער יידישער קאנגרעס-דעפוטירטער), וועלכער בעגגפאללס אין דיזעזע פערזאממלונג בערופען וואהרדע, זאגטע: מאן

עס איזט וואהל שאן, ווענן מאן בייא זיינער מיינונג הארטנעקיג פערבלייבט. עס איזט אבער נאך שאנער, ווענן מאן אויך אינע אנדערע מיינונג אנניממט. ווענן מאן זיא אלס בעססער פינדעט אלס דיא זיינגע — אונד זאָ מחאה עס אויך דער עהע-מאליגע לינקע גיצי, אלס ער איינגעזעהען האטטע, דאס מאן עס מיט דעם עוויגען קאמפפע גגעגען דען 1867-ער איינגלייך צו ניכטס בריינגען קאנגע.

עס ווערדען אים קאממענדען מאנאטע ער-ביטטערטע קעמפפע אים אונגאריש רייכסטאג שטאטטפינדען אונד דיא לינקע ווירד זיכער, ווענן נור דיא דעאק-פארטיא צוזאממענראלט. איינע גיצ-דערלאגע ערליידען; זיא ווירד אבער אינע דאפ-פעלטע נעדערלאגע ערליידען, ווענן זיא ווידער מיט דען פערזאגלטען אנגריפפען אויפטרעטען ווירד —

* * *

אם בעסטען ווערע עס, ווענן עטצט דיא לינקע דיאזעלבע פאלטיק בעפאלגען זאללטע, וועלכע דער גיצי בעפאלגטע. דיא לינקע זאלל געמלד איהרען פארטיהרערנדען קאמפף גגעגען דען 1867-ער איינגלייך לאסען, זאָ וויא עס גיצי גע-טהאן דאס; דענן נור אויף דיזעזע ווייזע קאנגטע זיך דיא לינקע מיט דער פרייזינגען רעכטע פער-אינינען אונד אינע שטארקע פארטיא בילדען.

פיר יעטצט זינד אללע פארטיען צערשפליט-טערט. דיא רעכטע פארטיא האלט נור אים נאטה צוזאממען, ווייל זיא בייא דעם קאמפפע דער לינ-קע גגעגען דען 1867-ער איינגלייך צוזאממענראלטען מוס. אבער אים גרונדע גגנאממען הערשט בייא דיזעזער פארטיא אזהר פיעלע מיינונגס-פערשיעדענ-הייטען. אבער אויך דיא לינקע פארטיא איזט בע-ריישט אין מעהרערע טהיילע צערטהיילט. דא אויך אין אדערער מיטטע ניכט אללעם איבעראיינ-שטיממט. דיא בזהערגע פארטיא-בילדונג טיגט ניכט מעהר אונד עס מוס אינע גייע פארטיא-ביל-הונג ענטשטעהען

פינאנז-מינאסטער גיצי זאגטע עס יא נאנען אפפען, דאס מיט אינעם זאלכען רייכסטאג, וויא נאך אממער איינגלייכס-פינדע זיטצען, ניכטס מעהר איינצוריכטען איזט — אונד דאך געשיעהט נאך ניכטס צור בילדונג נייער פארטיען! דיא נייען וואהלען בעגגנגען נון אונטער דער אלטען פערוור-הונג, אים גרונדע גגנאממען איזט קיינער מעהר פיר דיזע פארטיא בעגייסטערט אונד מאן בלייבט בייא דערזעלבען נור, ווייל מאן שאן פריהער צו איהר גהאר-טע אונד ווייל מאן דיזער פריהערען איבער-ציינונג טרייא בלייבען מוס.

אין מישקאלץ איזט יעטצט דער פערזוך גע-מאכט וואהרדען, אינע פערזאיינונג צווישען דער רעכטען אונד לינקען פארטיא צו בעווערקשטעל-ליגען. עס וואהרדע געמלך אינע פערזאממלונג פאן רעכטען אונד לינקען פארטיא-פיהרערן אינבעריי-פען. אים איבער איהרע שטעללונג צו דען נייען וואהלען אינע בעראטהונג אבצוהאלטען. דער גגענגנשטאנד דיזער בעראטהונג וואר, אין מישטעל צו פינדען, דורך וועלכעם זיך דיא צוויא גראסען פאלישען פארטיען פערזאיינען לאנגטען. דיזעזע מישטעל איזט אבער ניכט געפונדען וואהרדען! דיזעזע ערסטע פערזאממלונג מוסטע אויפאינאנדערגעהען, אינע עטוואס גערישטעט צו האבען.

אין דיזער מישקאלצער פערזאממלונג פער-

אויף דיזעזע צייטונג קאנן מאן יעדען טאג אבאונירען אונד דער פרענומעראציאנס-פרייס בעזיגנט מיט דעם עמפפאנג דעס ערסטען בלאטטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט זיך אן
פעסט
רעסטיגנאסטע נו: 7,
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנסגעלדער צו זענדען בעליעבט.
פרענומעראנטענאבמאלער
ערהאלטען 10% ראבאט.

ראטהפעלד אן אללע פרעגומעראנטען דעם עכטען מערקור, דיא פרעגומעראנטען וואורדען דאדורך געטרייש אונד איירע געפיהרט אונד זיא שיקטען אללע פרעגומעראציאנס-געלדער אן ראטהפעלד. ערסט שפעטער וואורדע דיעזער בעטריג עגטדעקט, דיא טרייען פרעגומעראנטען דעם עכטען מערקור בעריכטעטען געמעלך דיא רעדאקציאן, דאס מאן אן זיא איך איינען נייען מערקור פערזענדעטע, דיא זאכי וואורדע אינטערזוכט אונד אדס מאן ריכטיג דיא „אדרעסס-שליפע" בייא ראטהפעלד פארגעפונדען האטטע, וואורדע דיעזער פערהאפטעט אונד צו איינעם יאהרע געפענגנים פערארטהיילט.

* (איין רלאסטער-גיים טליכער אלס מארד ד ר.) אוים מאפא סענטמארטאן (פעסטער ראמשאט) וויירד דעם „פעשטנאפלא" פאלגענדיגס גיעשריעבען: אם 18. דעצעמבער אבענדס ראמען צוויי אנשטעגדיג געקליידעטע מענגער צו דעם גאנזן אללין וואהנענדען וואהלהאבענדען בורגער פייר טאר-טעל, אום בייא דעמזעלבען צו איבערנאכטען. דער אלטע מאן גינג אוים, אום זיינען גאסטען נאכטמאהל צו האלען, אלס ער נון נאכהיזע קאם, ערמאהדעטען איהן דיא בוידען פרעמדען, באלד וואר דיעזע שרעקענס-נאכריכט אנס דארף גערעגנען, מאן איילטע הערביא אונד דיא מאהדער בעפאנדען זיך נאך אין דער שטובע, אלס דער אייגע זיך אם פענסטער צייגטע, שאם דער זאהן דעם ערמאהדעטען אייא איהן אונד פערוואונדעטע איהן אם גערעכטע. דער פערוואונדעטע שטעכטע וויעגע מיגיטען שפעטער זיינען הוט צום פענסטער הינים אונד אלס לייז זייער שום ערפאלגטע, שוואנג ער זיך זעלבסט יורך דאסזעלבע אונד ערגריפ דיא פלוכט. דער גמיינדע-נאטער שאם נאך איהם אינו טראפ איהן אם פיסע, דאך הינדערטע דאס דען מארדער נוכט אן דער פלוכט. דער צווייטע מארדער היעלט זיך אינדעסען צווישען דער דאפפעלטהיר דער גערהינען שטיבע פערבארגען; אלס דיא מענגע זיך פערלאדען האטטע, האב ער דיא טהיר אים אונד שלאג זיך דאפאן. — בייהע טראפען אין דער צענלעדער „טאגיא" צוזאמען, מען, וויא גיא אנגאבען, דיא זיינען פאן דייבערן אבערפאללען וואהרען. מאן וואיס איהרע וואהרען, פערבאנד דיעזעלבען אונד בראכטע דיא בייהען נאך צעגלעד. — אין דער שטובע דעם ערמאהדעטען וואר אייסער אנדערען דינגען אין גרויער האר צוריגעבליבען, אין וועלכעם אין בוך מיט דעם נאמען „סענאסטאן שאראשי, טולדערטייסטער צו טאראי-סענט-מיקלאש" געפונדען וואורדע אוים דעם פעריצייכניסס דעם אדדעגם דער „בארמהערצינען דלאסטער-ווייסטלינגען" ערהעללט. דאס אייגער דיעזער גיסטלינען נאבריעל אסיאלד-שאראשי

דייסע, געבארען צו טארקאק-סענט-מיקלאש. דארייס וואורדע גון קלאר, דאס דער מילדער אונד דער גייסטליכע געמיינשאפטליך דען מארד פעראביב האבען. דיא בידען האבען אין צעגלעד פאהרקארטען בוז נאך טיסא-סאאל געלאזט. זיא וויירדען פערפאלגט אונד אן דיעזעם אויגענבליקע פיעליכט ווד זיא שאן אין זיכערעם געוואהרזאם (דאס איזט איינע שאגע בארמהערצינקייט פאן איינעם גייסטלינגען).

* (וויא ווייט איין באראן קאממענקאגן) באראן פיעל בארטוצי ווירד היער זייט איינעם יאהרע וועגען וועסעל-פעלשונג שטעק בריעפליך פערפאלגט, פארגעסטערן אום האלב 1 אוהר נאכטס שטעללטע ער זיך זעלבסט דער דיעזיגע פאליציא אונד זאגטע, דאס ער זיך שאן דאס גאנצע יאהר הונגערנד אונד בעטטעלנד הערומטרייבע, מאן מאגע איהן לייבער אינשפערען, דענן אים קעיקער האט ער וויינגסטענס עטוואס צו עסען.

* (איין ביסמארק-מארדער אין פעסט.) דיא ביסמארקישע, נאך-דייטשע אללגעמיינע צייטונג" בריינגט שאן ווייטער איינען מארד-פלאן גגען ביסמארק. אונד דיעזער זאלל געראדע אן הייער אוים גגעשטעיגט ווערדען. דער פערטהיידיגער פאן קולדמאנן האטטע גגעלוך פאן פעסט איינען בריעף אן קולדמאנן צו אבגעגעבען אונד אין דיעזעם בריעפע הייסט עס: „בריעדער קולדמאנן! פערלערע נוכט דען מוטה — דיין אינטערגעהמען האט מיר קראאשע גגעמאכט, ווענן דוא גון נוכט דען ביסמארק ערמאהדען אגגעטעסט, זא ווערדע איך עס פערזוכען. איך האבע דיאזעלבע מיינונג גגען ביסמארק וויא דוא. איך האפפע דיא ווייסט עס ערלעבען צו האבען, דאס ביסמארק עגדליך אינמאל ערמאהדעט ווערדע. איך ווילל נור איינע גגלעגגענע צייט אבווארטען." —

* (ווייעדער אייגע האיזעריי זגאך באהמען.) וויא מאן דער „ייען פרייען פרעססע" אים פראג טעלעגראפפירט ווירד דאס הייער-פאאר אים פעסט ווערדע אייגע דייזע גאך פראג אגטעדגעהמען, אים דארט אייגעם אדעלגגען באללע בייצוזאהגען. וויא מאן דערהט, ווירד דיא דעבע דעם כאגגס צו ווייגגס כאגגדיכע באהמען אימטער שטערקער. — אין אגגאהרן האט עבגעפאללט דער אייסגליך דאס אגגעפאנגען דאס דער כאגגס אפפטמאלס נאך פעסט כאם. אים דיא דאסזעלבע האפפע אויך דיא באהמען. הערר אשבאטה האט דאמיט פעלליכט רעכט, דאס עשגעט דיא אגגגאהרן אונד דיא טשעבען אונד מעדר

פיר דאס אגטערעססע עסטערדייכס אינגגגאמען זגד אלס דיא דייטשען, דענן דיעזע לעבע-אייגגלן מיט דייטשלאנד.

נאכטראג.

וויא דיא גגעסטערן אבענד אינגגעטראפפענען ווענגער צייטגגען מעלדען, ווירד גראף ארגים וויא אויך דער שטאאטס-אגוואלט גגעגגן דאס איר-טהיל גיכט מעהר אפפעללירען, בייהע גגיבען זיך דאמיט צופרידען.

יעטצט בעשעפטגט זיך גור פראגדייך מיט דיעזעם פראצעססע, דא דיא פראגצאזען דארייס עגטגאמגגען האבען, וויאס פיר אינע פאלשיך פירסט ביסמארק גגעגגן דיא אגגיעגדען וויללי, דיא פראגצאזען ווילבסט מיססען צוגגעשטעהען. דאס ביסמארקס פאלשיס ווייס קלגגער אונד פערגגעפטגער איזט, אלס דיא פאלשיך דעם גראפפען אגגגס.

עס פראגט זיך גור, אב עס וועגגן אינגגער דרייטאאטליכען גגעפגגגגיס-שטראפפע דער מיהע ווערטה וואר, אינגגן זאלבען שטרעבם גגיגגען דען גראפפען ארגים הערוויצבעשוואהרען? אבער פירסט ביסמארק וואללטע יא גגיכטס מעהר, אלס דאס בלאס ארגים פאם גגערכטגגע אלס שולדיג ערקאגגט ווערדע אונד דאס ער דיא 13 שרייפשטייגגע, וועלכע זיך אויף דען ראמפף מיט דער גגיסטלכייט בגגעזעהען הערוויסבגראممגגע. — דענן וועגגן דיעזע פערפאפפענטליכט ווערדען, דאגגן ווערדע דער פרייגגדע דייטשלאגדס באלד גגעשטאהגגן.

גגעשעפטבגריכט.

פעסטער פרייזע.

וווייצען, גגעגגן דיא מארגגע פרייז-גאטירגגג ווגד דיא הייטגגען פרייזע אום 10 קר. גגעפאללען. — פער פרייז-יאהר 4.86 — 4.88 גולדגן. —

תאפער פער פרייז-יאהר 2.75—2.81 גולד.

קוקורוזן פער מאי-יוני 3.50 — 3.53 גולדר.

וווייגגער פרייזע.

ריבאל 17 גולד, לייגאל 20% גולד.

פעטראלעאום 10—10% גולד.

שפיריטוס: פרוכט-שפיריטוס 45% קר.

וווייגגער שלאכטפיעהמארקט: 2638 אגגגאריש מאסט-אכסען וואורדען פערקויפט אונד צוואר צו 27 ביז 30 גולדגן 50 קרייצער פער צענטגער שלאכט-גגעוויכט אגגגג

Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

(מאָנטאג-אויסגאבע)

דיעזעס בלאטט ערשיינט
צוויימאל וואָכענטליך
אונטר פאָלגענדע תנאים:
עסערעריך-אונגארן
גאנציעהריג 8 גולדען ע.וו.
האלביעהריג 4 „ „
פיערטעל- 2 „ „

פארן אויסלאנד
גאנציעהריג 9 גולדען עסט. וועהר.
האלביעהריג 4 „ 50 קרייצער
פיערטעל- 2 „ 25 „

אנצייגען
פאר זאכסיש אויסאנד - אנצייגען
ווערדען מיט 10 קר. פאר 6 שפאל-
טיזע פעטיט-צייל בעצאהלט.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
אבאָנירען
אונטר דער אדרעסע: אויסגאבע-פארוואלטונג פעסטער צייטונג מיט דעם פאסאנדע דעס ערסטען בלאטעס.

דיא רעדאקציאָן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
רעסטיגנאססע נו: 7,
וואהין מאן אלע דיא פרענומעראנדא צייטונגסגעלדער צו זענדען בעליעבט.
פרענומעראנדענאנמאלער ערהאלטען 10% ראבאט.

Nr. 98. זעכסטער יאהרגאנג. פעסט, כ טבת ה'ת'ר'ל'ה'. Pest, den 28. Dezember 1874.

איינגעהענדע פאָליטיק.

דער אינגאריש רייכסטאג איזט נון אויף 14 טאגע געשלאָסען וואָרדען. דיא ערערען דעפוטירטען האבען בעריישט דיא אינגאריש הויפטשטאדט פערלאסען אונד פערוויילען יעצט בייא איהרען פאמיליען. לאנגע פערוין דורפען זיא ניכט האבען, דענן שאָן אם 9. יענער 1875 בעגינגען ווידער דיא זיטונגען אונד גראָסע ארבייטען שטעהען איהנען בעפאָר.

דיא לינקע דענקט נאָך אימער דאָראן, וויא מאן דיא רעגיערונג זאממט דער דעאק-פארטיא שטירצען קאָנגט אונד זיא ווירד יעצט פיעלע גע-לעגענהייטען צו זאָלכעם פערזוכע האבען. דא איזט פאָר אללעם דיא פערהאנדלונג איבער דיא 1875-ער אינגאהמען אונד איסגאבען, וועלכע דער רעגיערונג זאָרגענפאָללע טאגע אונד אָרגעם בעדרענגנים בריינגען ווירד. דיא מיניסטער ווידרען דיער איהרען צירקולפשריפטען בעפאָלען מיסען, — דאנן בעגינגט דיא אָנגענאנגטע „פפפ-אפ-ריאציאָנס-פ-דאגע“. דאס הייסט דיא פ-דאגע, אב דאס הויז דיא בעוויללינגטען אינגאהמען אונד איסגאבען דעם גענעהמיגטען מיניסטעריאלען בעוויללינגען זאָלל? — אונד דיא לינקע ווילל הייער צום שטירצע דער רעגיערונג דען הויפט-שלאג פ-הרען. — הערזיך קאָממען דאנן דיא נייען שטייער-געזעטצע אונד ווענן דיא רעגיערונג בין דאהין נאָך ניכט געשטיגען ווירד. דאנן ווירד עס דיא לינקע ערסט בייא דיעזען געזעטצען אָפ נייעם פערזוכען, דען שטארען הערביצ-פ-הרען.

דיא אנגריפפפ אויף דיא רעגיערונג ווערדען הויפטזעכליך אויף דיא פערזאן דעס פ-ינאנצ-מיניס-טערס גיצי געריכטעט זיין; דענן גיצי איזט יעצט דיא קאָמאָרגער פפסטונג אונד ווענן דיעזע פפסטונג איינגענאממען ווירד, דאנן פאָללט אויך נאָכנאָ-נאָרן — אונד דיא לינקע וויים עס יעדר גוט, דאס ווענן גיצי געשטירצט ווירד זיא פאָללט אויך דאס נאָכגעע מיניסטעריאס אונד פערלייכט אויך דיא נאָכגעע דעאק-פארטיא.

דאס עס אבער דיא לינקע איבער זיך בריינגען קאָנן, איינען זיא עדלען אונד ריינען כאראקטער, וויא גיצי איזט, צו פערדעכטיגען אונד אידן מיט דאָטר צו בעוייראָפען, אונד אהרען איינסטיגען פ-הרער אלס פערראָטער אונד אבטרינגען צו בעראנדלען — דאס איזט איינע פ-ראגע פיר זיך! פ-ריילך קאָנן דא דיא לינקע דיא איסרעדע האבען, וזא מייגע ניכט דיא פעריאָן דעס הערען גיצי, זאָנדערן נור דען מיניסטער דער רעכטען פארטיא; אבער בייא דער פערהאנדלונג איבער דיא „אנדרעמגטעט“ האבען זיא עס בעוייזיגען, דאס זיא אויך נעגען דיא פער-זאָ דעס הערען גיצי איפטרטען קאָנגען.

בייא דער וועלך נעגיעסס הייטע גיצי דיא-זעלבע אבשטיגג, וויא זיא דעאק געגיעסס. נאָך דעס 1866-ער קריעגע, אלס עסטערריך פאָן פרייסען איינע גראָסע גיעדרעלאגע ערלייטטען האטטע, לעיס דער קאָנג דען פ-ראגען דעאק צו זיך רופען. מאן גלויב-טע גען, דאס דעאק דאמאלס פיר אונגארן מעהר פערלאנגען ווירד אלס פ-ריהער. וויל עסטערריך דורך יענע שלאגע זעהר געשוועכט וואָרדע אבער דעאק ערקלערטע דעס קאָנג אָפפען אונד אויפריכ-טיג, דאס ער יעצטע ניכט מעהר אלס פריהער פערלאנגע, אבער אויך ניכט „יעניער“ — אונד גיצי האנדעלט יעצטע נאָכען אין דיעזעס זיגען.

עס איזט וואהל שאָן, וועגן מאן בייא זיינער מיינונג הארטנעקיג פערבלייבט. עס איזט אבער נאָך שאָנער, וועגן מאן אויך איינע אנדערע מיינונג אנגיממט. וועגן מאן זיא אלס בעססער פינדעט אלס דיא זיינيגע — אונד אָ מהאט עס אויך דער עהע-מאליגע לינקע גיצי, אלס ער איינגעזעהען האטטע, דאס מאן עס מיט דעס עוייגען קאָמפפפ נעגען דען 1867-ער איסגלייך צו ניכטס בריינגען קאָנגע.

עס ווערדען אים קאָממענדען מאנאטע ער-ביטטערטע קעמפפפ אים אונגאריש רייכסטאג שטאטפפינדען אונד דיא לינקע ווירד זיכער, וועגן ניר דיא דעאק-פארטיא צוזאממענראָלט, איינע גיע-דרעלאגע ערלייטען; זיא ווירד אבער איינע דאָפ-פעלטע גיעדרעלאגע ערלייטען, וועגן זיא ווידער מיט דען פערזאָלבען אנגריפפפען אויפטרעטען ווירד —

* * *

אם בעסטען ווערע עס, וועגן יעצטע דיא לינקע דיאזעלבע פאָליטיק בעפאָלגען זאָללטע, וועלכע הערר גיצי בעפאָלגטע. דיא לינקע זאָלל געפלעגט איהרען פארטוהרערען דאמפף נעגען דען 1867-ער איסגלייך לאסען, זיא וויא עס גיצי גע-טהאן דאט; דענן נור אויף דיעזע ווייזע קאָנגטע זיך דיא לינקע מיט דער פ-רייזינניגען רעכטע פער-איינען אונד איינע שטארקע פארטיא בילדען.

פיר יעצטע זיגע אללע פארטיען צערשפליט-טערט. דיא רעכטע פארטיא האָלט נור אוס נאטה צוזאממען, ווייל זיא בייא דעם קאָמפפפ דער לינ-קע געגען דען 1867-ער איסגלייך צוזאממענראָלטען מוס, אבער אם גרונדע גענאממען הערבטע בייא דיעזער פארטיא זעהר פיעלע מיינונגס-פערשיעדענ-הייטען. אבער אויך דיא לינקע פארטיא איזט בע-ריישט אין מעהרערע טהיילע צערטהיילט. דא אויך אין אהרער מיטטע ניכט אללעם איבעראיינ-שטיממט. דיא בזיהערינגע פארטיא-בילדונג טרעט ניכט מעהר אונד עס מוס איינע נייע פארטיא-ביל-דונג ענטשטעהען

פינאנצ-מיניסטער גיצי זאגטע עס יא גאנזן אפפען, דאס מיט איינעם זאָלכען רייכסטאג, וויא נאָך אממער איסגלייכס-פינדע זיטצען, ניכטס מעהר איסצוריכטען איזט — אונד דאָך געשיעהט נאָך ניכטס צור בילדונג נייער פארטיען! דיא נייען וואהלען בעגיגנען נון אונטער דער אלטען פערזור-דונג, אם גרונדע גענאממען איזט קיינער מעהר פיר זיינע פארטיא בעגייסטערט אונד מאן בלייבט בייא דערזעלבען נור, ווייל מאן שאָן פ-ריהער צו איהר געהאָרט אונד ווייל מאן זיינער פ-ריהערען איבער-צייגונג טרייא בלייבען מוס.

אן מישקאָלען איזט יעצטע דער פערזוך גע-מאכט וואָרדען, איינע פערזאיינגונג צווישען דער רעכטען אונד לינקען פארטיא צו בעווערקשטעל-ליגען. עס וואָרדע געמלך איינע פערזאממלונג פאָן רעכטען אונד לינקען פארטיא-פ-הررען איינבערפ-פען. אם איבער איהרע שטעללונג צו דען נייען וואהלען איינע בעראטהונג אבצוהאלטען. דער גענענשטאנד דיעזער בעראטהונג וואר, אין מיטטעל צו פינדען, דורך וועלכעם זיך דיא צוויא גראָסען פאָלטישען פארטיען פערזאיינגען קאָנגטען. דיעזעס מיטטעל איזט אבער ניכט געפונדען וואָרדען! דיעזע ערסטע פערזאממלונג מוסטע איינאנדערגעהען, אָהנע עטוואס גערייכטעט צו האבען.

אן דיעזער מישקאָלצער פערזאממלונג פער-לאנגטע מאן פאָן דען לינקען גאנץ איינפאָך, דאס זיא איהרען בזיהערינגען פאָלאן מיט דער בעקעמפפפונג דעס 1867-ער איסגלייכעס גאנץ פאָללען לאסען זאָללען, וואָרויף נאטירליך דיא לינקע ניכט זאָ לייכט איינגעהען וויל. מאן מיסטע צוערסט איינען גיטען פאָלאן צור רעטטונג דעס לאנדעס שאפפען אונד ערסט אויף גרונד איינעס זאָלכען פאָלאנגס קאָנגטע איינע פערזאיינגונג שטאטפפינדען; דענן דיא קאָנגטע מאן זאגען, פיר יעטצט זאָלל דיא בע-קעמפפונג דעס איסגלייכעס איפפאָרען, דאמיט נור עגער פאָלאן דורכגעפיהרט ווערדע. אבער איינען זאָלכען פאָלאן האט דיא מישקאָלצער פערזאממלונג ניכט פאָרגעלעגט. וואס וואונדער אללא, וועגן קיינע פערזאיינגונג ערציעלט ווערדען קאָנגטע?

עטוואס מוס נאָך פאָר דען וואהלען געשעהען, דענן וועגן אויך דער נעכסטע רייכסטאג אים דעגי-זעלבען דעפוטירטען בעשטעהט, אוים וועלכען דער נעגענווערטיגע רייכסטאג צוזאממענגעשטעללט איזט. דאנן ווירד אויך דער נעכסטע רייכסטאג עבענזאוגענג ווערקען אונד שפאָען וויא דער גע-גענווערטיגע.

* * *

ווער וואָללען נון דיער דיא הויפט-גערדאנקען, וועלכע אין דער מישקאָלצער פערזאממלונג ענטוויק-קעלט וואָרדען, גיעדערשריבען:

דער פ-רעזעס דער דאָרטיגען דעאק-פארטיא וועגשטע געמלך דיא פערזאיינגונג דער רעכטען אונד לינקען נור צו דעם צוועקע, דאס מאן בייא דען בעפאָרשטעהענדען וואהלען מיט פערזאיינטען קרעפ-טען דאהין שטרעבע, וועלכע מעגגער אין דען רייכס-טאג צו ווערלען. וועלכע נעבען פאטעריאלאנדס-לעבע אונד פ-רייזיין אויך דיא שטאאטס-מענגישע בעפעהיגונג בעזוטצען, צור רעטטונג דעס לאנדעס טהאט-קרעפטיג בייצוטראגען.

דער נעגיעזענע דעפוטירטע אזעף פ ר אָ נ אי זאגטע אין דיעזער פערזאממלונג, דאס נור צוויא זאכען דאס אונגליק דעס לאנדעס פערשולדעטען: 1) דיא פארטוויהרענדען פארטיא-שטרייטיגקייטען אונד 2) דיא איבערשעטצונג אונדערער קרעפטע. דא מאן נור איבערהויפט אהנע בערעכנונג אונד איבעלעגונג ווירטשאפטעטע. צור בעזייטיגונג דיעזעס אונגליקעס גיבט עס נור איין מיטטעל, אונד דאס איזט דיא בילדונג איינער שטארקען פארטיא דורך דיא פערייניגונג. אויך ענגלאנד איזט אין דען דייסיגער אהרען אין איינע זאָלכע שלעכטע לאגע געראטהען וויא יעטצט אונגארן — אונד דא פער-איינטען זיך אויך דאָרט דיא לינקען אונד דיא רעכטען (וויהיגס אונד טאָריעס) אונד דיעזער פער-איינגונג געלאנג עס, דאס לאנד צו רעטטען.

דער לינקע מ י ק ל אָ ש איזט עבענפאללס פיר איינע זאָלכע פערייניגונג, ער בעריעט זיך דאריוף, דאס אם יאהרע 1848. אלס אונגארן עבענ-פאללס אין געפאהר וואר, דא פערייניגטען זיך דיא אונגליכגעזינגטען קאָשוטה אונד סעטשעני, באמ-שיאני אונד עסטערהאזי אונד בילדעטען צוזאממען איינע שטארקע רעגיערונג.

דאנגען זאגטע דער לינקע מ א י ט ה ע נ י, דאס נור דער 1867-ער איסגלייך דיעזעס לאנדעס-אונגליק הערביפ-הررען.

דר. יאזעף אָ פ פ ע ר (געוועזענער יידישער קאָנגרעס-דעפוטירטער), וועלכער עבענפאללס אין דיעזע פערזאממלונג בערופען וואָרדע, זאגטע: מאן עס איזט וואהל שאָן, וועגן מאן בייא זיינער מיינונג הארטנעקיג פערבלייבט. עס איזט אבער נאָך שאָנער, וועגן מאן אויך איינע אנדערע מיינונג אנגיממט. וועגן מאן זיא אלס בעססער פינדעט אלס דיא זיינيגע — אונד אָ מהאט עס אויך דער עהע-מאליגע לינקע גיצי, אלס ער איינגעזעהען האטטע, דאס מאן עס מיט דעס עוייגען קאָמפפפ נעגען דען 1867-ער איסגלייך צו ניכטס בריינגען קאָנגע.

עס ווערדען אים קאָממענדען מאנאטע ער-ביטטערטע קעמפפפ אים אונגאריש רייכסטאג שטאטפפינדען אונד דיא לינקע ווירד זיכער, וועגן ניר דיא דעאק-פארטיא צוזאממענראָלט, איינע גיע-דרעלאגע ערלייטען; זיא ווירד אבער איינע דאָפ-פעלטע גיעדרעלאגע ערלייטען, וועגן זיא ווידער מיט דען פערזאָלבען אנגריפפפען אויפטרעטען ווירד —

* * *

אם בעסטען ווערע עס, וועגן יעצטע דיא לינקע דיאזעלבע פאָליטיק בעפאָלגען זאָללטע, וועלכע הערר גיצי בעפאָלגטע. דיא לינקע זאָלל געפלעגט איהרען פארטוהרערען דאמפף נעגען דען 1867-ער איסגלייך לאסען, זיא וויא עס גיצי גע-טהאן דאט; דענן נור אויף דיעזע ווייזע קאָנגטע זיך דיא לינקע מיט דער פ-רייזיניגען רעכטע פער-איינען אונד איינע שטארקע פארטיא בילדען.

פיר יעטצט זיגע אללע פארטיען צערשפליט-טערט. דיא רעכטע פארטיא האָלט נור אוס נאטה צוזאממען, ווייל זיא בייא דעם קאָמפפפ דער לינ-קע געגען דען 1867-ער איסגלייך צוזאממענראָלטען מוס, אבער אם גרונדע גענאממען הערבטע בייא דיעזער פארטיא זעהר פיעלע מיינונגס-פערשיעדענ-הייטען. אבער אויך דיא לינקע פארטיא איזט בע-ריישט אין מעהרערע טהיילע צערטהיילט. דא אויך אין אהרער מיטטע ניכט אללעם איבעראיינ-שטיממט. דיא בזיהערינגע פארטיא-בילדונג טרעט ניכט מעהר אונד עס מוס איינע נייע פארטיא-ביל-דונג ענטשטעהען

פינאנצ-מיניסטער גיצי זאגטע עס יא גאנזן אפפען, דאס מיט איינעם זאָלכען רייכסטאג, וויא נאָך אממער איסגלייכס-פינדע זיטצען, ניכטס מעהר איסצוריכטען איזט — אונד דאָך געשיעהט נאָך ניכטס צור בילדונג נייער פארטיען! דיא נייען וואהלען בעגיגנען נון אונטער דער אלטען פערזור-דונג, אם גרונדע גענאממען איזט קיינער מעהר פיר זיינע פארטיא בעגייסטערט אונד מאן בלייבט בייא דערזעלבען נור, ווייל מאן שאָן פ-ריהער צו איהר געהאָרט אונד ווייל מאן זיינער פ-ריהערען איבער-צייגונג טרייא בלייבען מוס.

אן מישקאָלען איזט יעטצט דער פערזוך גע-מאכט וואָרדען, איינע פערייניגונג צווישען דער רעכטען אונד לינקען פארטיא צו בעווערקשטעל-ליגען. עס וואָרדע געמלך איינע פערזאממלונג פאָן רעכטען אונד לינקען פארטיא-פ-הررען איינבערפ-פען. אם איבער איהרע שטעללונג צו דען נייען וואהלען איינע בעראטהונג אבצוהאלטען. דער גענענשטאנד דיעזער בעראטהונג וואר, אין מיטטעל צו פינדען, דורך וועלכעם זיך דיא צוויא גראָסען פאָלטישען פארטיען פערזאיינגען קאָנגטען. דיעזעס מיטטעל איזט אבער ניכט געפונדען וואָרדען! דיעזע ערסטע פערזאממלונג מוסטע איינאנדערגעהען, אָהנע עטוואס גערייכטעט צו האבען.

אן דיעזער מישקאָלצער פערזאממלונג פער-לאנגטע מאן פאָן דען לינקען גאנץ איינפאָך, דאס זיא איהרען בזיהערינגען פאָלאן מיט דער בעקעמפפפונג דעס 1867-ער איסגלייכעס גאנץ פאָללען לאסען זאָללען, וואָרויף נאטירליך דיא לינקע ניכט זאָ לייכט איינגעהען וויל. מאן מיסטע צוערסט איינען גיטען פאָלאן צור רעטטונג דעס לאנדעס שאפפען אונד ערסט אויף גרונד איינעס זאָלכען פאָלאנגס קאָנגטע איינע פערזאיינגונג שטאטפפינדען; דענן דיא קאָנגטע מאן זאגען, פיר יעטצט זאָלל דיא בע-קעמפפונג דעס איסגלייכעס איפפאָרען, דאמיט נור עגער פאָלאן דורכגעפיהרט ווערדע. אבער איינען זאָלכען פאָלאן האט דיא מישקאָלצער פערזאממלונג ניכט פאָרגעלעגט. וואס וואונדער אללא, וועגן קיינע פערזאיינגונג ערציעלט ווערדען קאָנגטע?

עטוואס מוס נאָך פאָר דען וואהלען געשעהען, דענן וועגן אויך דער נעכסטע רייכסטאג אים דעגי-זעלבען דעפוטירטען בעשטעהט, אוים וועלכען דער נעגענווערטיגע רייכסטאג צוזאממענגעשטעללט איזט. דאנן ווירד אויך דער נעכסטע רייכסטאג עבענזאוגענג ווערקען אונד שפאָען וויא דער גע-גענווערטיגע.

* * *

ווער וואָללען נון דיער דיא הויפט-גערדאנקען, וועלכע אין דער מישקאָלצער פערזאממלונג ענטוויק-קעלט וואָרדען, גיעדערשריבען:

דער פ-רעזעס דער דאָרטיגען דעאק-פארטיא וועגשטע געמלך דיא פערזאיינגונג דער רעכטען אונד לינקען נור צו דעם צוועקע, דאס מאן בייא דען בעפאָרשטעהענדען וואהלען מיט פערזאיינטען קרעפ-טען דאהין שטרעבע, וועלכע מעגגער אין דען רייכס-טאג צו ווערלען. וועלכע נעבען פאטעריאלאנדס-לעבע אונד פ-רייזיין אויך דיא שטאאטס-מענגישע בעפעהיגונג בעזוטצען, צור רעטטונג דעס לאנדעס טהאט-קרעפטיג בייצוטראגען.

דער נעגיעזענע דעפוטירטע אזעף פ ר אָ נ אי זאגטע אין דיעזער פערזאממלונג, דאס נור צוויא זאכען דאס אונגליק דעס לאנדעס פערשולדעטען: 1) דיא פארטוויהרענדען פארטיא-שטרייטיגקייטען אונד 2) דיא איבערשעטצונג אונדערער קרעפטע. דא מאן נור איבערהויפט אהנע בערעכנונג אונד איבעלעגונג ווירטשאפטעטע. צור בעזייטיגונג דיעזעס אונגליקעס גיבט עס נור איין מיטטעל, אונד דאס איזט דיא בילדונג איינער שטארקען פארטיא דורך דיא פערייניגונג. אויך ענגלאנד איזט אין דען דייסיגער אהרען אין איינע זאָלכע שלעכטע לאגע געראטהען וויא יעטצט אונגארן — אונד דא פער-איינטען זיך אויך דאָרט דיא לינקען אונד דיא רעכטען (וויהיגס אונד טאָריעס) אונד דיעזער פער-איינגונג געלאנג עס, דאס לאנד צו רעטטען.

דער לינקע מ י ק ל אָ ש איזט עבענפאללס פיר איינע זאָלכע פערייניגונג, ער בעריעט זיך דאריוף, דאס אם יאהרע 1848. אלס אונגארן עבענ-פאללס אין געפאהר וואר, דא פערייניגטען זיך דיא אונגליכגעזינגטען קאָשוטה אונד סעטשעני, באמ-שיאני אונד עסטערהאזי אונד בילדעטען צוזאממען איינע שטארקע רעגיערונג.

דאנגען זאגטע דער לינקע מ א י ט ה ע נ י, דאס נור דער 1867-ער איסגלייך דיעזעס לאנדעס-אונגליק הערביפ-הررען.

דר. יאזעף אָ פ פ ע ר (געוועזענער יידישער קאָנגרעס-דעפוטירטער), וועלכער עבענפאללס אין דיעזע פערזאממלונג בערופען וואָרדע, זאגטע: מאן

ראטהפעלד אן אללע פרענומעראנטען דעם עכטען מערקור, דיא פרענומעראנטען וואורדען דאדורך געטרישט אונד איררע געפיהרט אונד זיא שיקטען אללע פרענומעראציאנס-געלדער אן ראטהפעלד. ערסט שפעטער וואורדע דיעזער בעטריג ענטדעקט, דיא טרייען פרענומעראנטען דעם עכטען מערקור בעריכטעטען געמעלך דיא רעדאקציאן, דאס מאן אן זיא איך איינען נייען מערקור פערזענדעטע, דיא זאכי וואורדע אינטערזוכט אונד אלס מאן ריכטיג דיא „אדרעסס-שליפע" בייא ראטהפעלד פארגעפונדען האטטע, וואורדע דיעזער פערהאפטעט אונד צו איינעם יאהרע געפענגניס פערורטהיילט.

* (איין רלאסטער-גייסטליכער אלס מארדער.) אוים מאפא סענטמארטאן (פעסטייר ראמיטאט) וויירד דעם „פעשטי נאפלי" פאלגענדיינס גייסטיגבען: אם 18. דעצעמבער אבענדס ראמען צוויי אנשטענדיג געקליידעטע מענגער צו דעם גאנזי אללין וואהנענדען וואהלהאבענדען בוריגער פייר טאר-טעלי, אום בייא דעמזעלבען צו איבערנאכטען. דער אלטע מאן גינג אוים, אום זיינען גאסטען נאכטמאהל צו האלען. אלס ער גין נאכהייזע קאם, ערמארדעטען איהן דיא ביידען פרעמדען. באלד וואר דיעזע שרעקענסנאכריכט אנ'ם דארף גערהרענגען, מאן איילטע הערבייא אונד דיא מארדער בעפאנדען זיך נאך אין דער שטובע. אלס דער אייגע זיך אם פענסטער צייגטע, שאם דער זאהן דעם ערמארדעטען אויף איהן אונד פערוואונדעטע איהן אום געיריכטע. דער פערוואונדעטע שטערבטע וויינע מיינטען שפעטער וויינהוס צום פענסטער הינים אונד אלס דיין נייער שום ערפאלגטע, שוואנג ער זיך זעלבסט דורך דאסזעלבע אונד ערגריפ דיא פלוכט. דער גמיינדע-נאטער שאם נאך איהם אינו טראפ איהן אם פיסע, דאך הערגעטע דאס דען מארדער נכט אן דער פלוכט. דער צווייטע מארדער הייעלט זיך אינדעפסען צווישען דער דאפפעלטהיר דער נעדרינגען שטיבע פערבארגען; אלס דיא מענגע זיך פערלארען האטטע, האב ער דיא טהיר אוים אונד שלוג זיך דאפאן. — ביידע טרעפען אין דער צווייטען „טאגיא צוזאמענען, וא נא אנגאבען, דיא דיינען אבערפאללען וואדען. מאן וואיס איהרע וואונדען, פערבאנד דיעזעלבען אונד בראכטע דיא ביידען נאך גענגלער. — אין דער שטובע דעם ערמארדטען וואר איסער אנדערען דינגען אין גרויער ראם צוזאמענגעבליבען, אין וועלכעם אין בוך מיט דעם נאמען „סעבאסטיאן שאראשי, מיללערמייסטער צו טאראר-סענט-מיללאס" געפונדען וואורדע אוים דעם פערצייכנישסע דעם אדרעגס דער „בארמהרציגען לאלאסטער-נייסטליכען" ערהיללט. דאס איינע דיעזער גייסטליכען גאבריעל אסיאלד-שאראשי הייסט, געבארען צו טארארך-סענט-מיקלאש. דארוים וואורדע גין קלאר, דאס דער מיללער אונד דער גייסטליכע געמיינשאפטליך דען מארד פעראיבט האבען. דיא ביידען דאבען אין צוגלעד פאהרטאר בוז נאך טיסא-סאיאל געלאנט. דיא וועדען פערפאלגט אונד אין דיעזעם איינגעבליקע פיעליבט זינד זיא שאן אין זיבערעם געוואהרזאם (דאס איזט איינע שאגע בארמהרציגקייט פאן איינעם גייסטליכען).

* (וויא „ווייט איין בארען קאממען קאנן?) בארען פייל בארמהרציג ווירד דיער זיינ איינעם יאהרע וועגען וועכסעלפעלשונג שטעק. בריעפליך פערפאלגט, פארגעסטערן אום האלב 1 אוהר נאכטס שטעללטע ער זיך זעלבסט דער דיעזיגען פאלטציא אונד זאגטע, דאס ער זיך שאן דאס גאנצע יאהר הינגערנד אונד בעטטעלנד הערומטרייבע, מאן מאגע איהן לייבער אינשפערען, דענן אים קעיקער האט ער וויינגנטנגס עטוואס צו עסען.

* (איין ביסמארק-מארדער אין פעסט.) דיא ביסמארקישע „נאד-דייטשע אללגעמיינע צייטונג" בריינגט שאן וויידער איינען מארד-פלאן גענען ביסמארק. אונד דיעזער זאלל געראדע אן דיעזר אין געשטעיגט ווערדען. דער פערטהיידיגער פאן קוללמאנן האטטע גענעליך פאן פעסט אייגען בריעף אן קוללמאנן צו איבערגעבען אונד אין דיעזעם בריעפע הייסט עס: „בריעדער קוללמאנן! פערלערע נכט דען מוטה — דיין אינטערגעהטען האט מיר בריאשע געמאכט, וויינן דיא נון נכט דען ביסמארק ערמארדען אנגעטעסט, זא ווערדע איך עס פערזוכען. איך האבע דיאזעלבע מיינונג גענען ביסמארק וויא דיא. איך האב דיא ווירסט עס ערלעבען צו דארען, דאס ביסמארק עגדליך אינמאל ערמארדעט ווארדע, איך ווילל נור איינע גערלעגענע צייט אבוארטען." —

* (ווייעדער איינע מאיזעריזע נאך באהמען.) וויא מאן דער „נייען פרייען פרעססע" אים פראג טעלעגראפירט ווירד דאס דאיזער-פאאר אים פעבער ווייעדער איינע דייזע נאך פראג אינטערגעהטען, אים דארט איינעם ארעלעגען באללע בייצו-וואדען. וויא מאן דערהט, ווירד דיא לעבע דעם כאגנגס צו זייגעם כאגנגייבע באהמען אימער שטערקער. — אין אינגארן האט עבענגאללס דער איסגלייך דאס אנגעפאנגען דאס דער ראגנ אפטמאלס נאך פעסט כאם. אים דיא שטימטיג דעם פאללעם הענגען צו לעגען — אונד דאסזעלבע האפפען אויך דיא באדמען. הערר אשבאטה האט דאמיט פיעלליבט רעכט, דאס עטעגדיא אינגארן אונד דיא טשעכען מעדר

נאכטראג.

וויא דיא געסטערן אבענד איינגעטראפפענען ווענער צייטונגען מעלדען, ווירד גראף ארנים וויא אויך דער שטאאטס-אנוואלט גענען דאס איר-טהייל נכט מעהר אפפעללירען, ביידע גיבען זיך דאמיט צופريدען.

יעטצט בעשיפטיגט זיך נור פראנקרייך מיט דיעזעם פראצעססע, דא דיא פראנצאזען דארוים עגטנאממען האבען, וואס פיר איינע פאלשיק פירסט ביסמארק גענען זיא אנזוועדען וויללן. דיא פראנצאזען זעלבסט מיססען צוגעשטעהען, דאס ביסמארק פאלשיק וויייט קלייער אונד פערנינפטיגער איזט, אלס דיא פאלשיק דעם גראפען אריים.

עס פראגט זיך נור, אב עס וועגען איינער דריימאנאטליכען געפענגנים-שטראפע דער מיידע ווערטה וואר. אינגען זאלבען שטרום גינגען דען גראפען ארנים הערייפצובעשווערען? אבער פירסט ביסמארק וואללטע יא נכטס מעהר, אלס דאס בלאס ארנים פאם גערכטע אלס שולדיג פערקאנגט ווערדע אונד דאס ער דיא 13 שרייפשטططרע, וועלכע זיך אויף דען קאמפף מיט דער גייסטליכקייט בעפיצעהען הערייסבעגראممע. — דענ ווענ דיעזע פערפאפפענטליכט ווארדען ווערען, דאנן ווערע דער פרייהדע דייטשלאנדס בלאד גיششארט.

נייטיפטבריכט.

פעסטער פרייזע.

ווייצען, גענען דיא מארגיע פרייז-נאטירונג ווירד דיא הייטיגען פרייזע אום 10 קר. געפאללען. — פער פרייז-יאהר 4.86 — 4.88 גולדען. —

תאפער פער פרייז-יאהר 2.25—2.34 גול.

קוקורוזן פער מאי-יוני 3.50 — 3.53 גולד.

ווייטער פרייזע.

ריבאל 17 גולד, לינזאל 20 גולד.

פעטראלעום 9—10 גולד.

שפיריטוס: פרוכט-שפיריטוס 45 קר.

ווייטער שלאכטפיעהמארקט: 2638 אונגארישע מאסט-אכסען וואורדען פערקויפט אונד צוויאר צו 27 בוז 30 גולדען 50 קרייצער פער צענטנער שלאכטגעוויכט אונגעפיעהר.

פעראנטווארטליכער רעדאקטער: מאיר בר'ל הייזר.

פרוכטפרייז-טאבעללע

פרוכט	קוואלענצאהל	פער צאהל-עטר
וויינען, באנאטער	85	4.65—4.75
„ „ „	86	4.80—4.85
„ „ „	87	4.85—4.95
„ „ „	88	5.95—5.05
„ „ „	89	5.05—5.10
„ שרוים	85	4.80—4.90
„ „ „	86	4.95—5.05
„ „ „	87	5.10—5.15
„ „ „	88	5.15—5.25
„ „ „	89	5.25—5.30
„ „ „	—	—.—
„ סעפטער באדען	85	4.75—4.85
„ „ „	86	4.90—4.95
„ „ „	87	5.—5.05
„ „ „	88	5.10—5.20
„ „ „	89	5.20—5.25
„ „ „	—	—.—
„ וויינגטרויבע	85	4.85—4.95
„ „ „	86	5.—5.10
„ „ „	87	5.15—5.20
„ „ „	88	5.25—5.30
„ „ „	89	5.30—5.35
„ „ „	—	—.—
קאזן	80	3.70—3.75
נערבסע מאלץ	72	3.25—2.90
„ פיעשער	72	2.80—2.70
האזעל	50	2.20—2.15
קוקוריץ באנאטער	פער מעטצען	3.05—2.95
אנדערע נאשווארע	„ צענטנער	2.90—2.85
הויזע	75	3.10—3.—

קורז-טאבעללע פאם 23. דעצעמבער.

באללען-מעהל

	קר. אל
נומער 0	23.40
„ 1	22.50
„ 2	21.60
„ 3	20.60
„ 4	18.80
„ 5	17.—
„ 6	13.80
„ 7	11.30
„ 8	9.60
„ 8½	7.80

געלד-קורז

דוקאטען-אגיו	106.35
דוקאטען	5.28
דייטשע-אינגארישע 8 גולדען נאר-שטיק (20 פראנקס)	8.91
נאפאלעאנאר	8.91
פרייטשע טאלער (פאסטאנוייטיגען)	1.65
יוסיפ יונגל	1.55

לאאיז.

1864-ער לאאיז צו 100 גולדען	135.—
דעסגל צו 50	126.75
1860-ער נאנצע לאאיז	109.60
דעסגל פיעסטל	114.75
1854-ער 4 פרעצענטיג שטאאטס-לאאיז	104.75
1839 אנטשיין-לאאיז נאנצע	268.—
דעסגל פיעסטל	238.—
קאסא רעגולירונג	22.50
קיקינדע-לאאיז	166.50
פרעמדער לאאיז פער 100 גולדען	107.—
פרעמדער לאאיז פער 50	54.—
דאנו-דאמפפשיפס-פארטע-לאאיז	92.—
פארט צו 40 גולדען	34.25

	קר. אל
פארטס צו 40 גולדען ק. ס.	24.—
„ „ 40 „ „	26.25
נס. נגנאם צו 40 „ „	27.—
פארט צו 20 „ „	23.50
אינגרישנוטענער צו 20 גולדען ק. ס.	19.—
וואראזדינער צו 20 „ „	21.50
קרולאטיאנס צו 10 „ „	13.—
דריאלסלאאיז צו 10 „ „	13.—
מאאנטרוקער צו 20 „ „	15.50
אינגבאדער לאאיז	18.—
ראלצענינער לאאיז צו 20 גולדען	17.—
דראגאנער לאאיז	16.—
פרייבורג לאאיז	53.60
דעסגל 120 פראנקס אינגאלאנדען	—.—
אינגארישע פרעמדען-לאאיז א 100 גולדען	82.25
דעסגל צו 50 גולדען	81.75
וויינער-לאאיז	102.75

ווערטה-פאפיערע.

אינגארישע נייטיגונגסאנטייל	77.—
פרעמדע-פאנאנדע	75.75
דיסקאנטיגונגס	75.60
נאציאנאל	84.—
בוראנאלע	82.50
אינגארישע אייזענבאהן-אקטיען	98.50
אינגארישע אלגעמיינע אסיקוראנז	72.75
פרעמדע שפיראנס-באנקען	253.—
אלגעמ שפיראנס-באנק	75.—
מגיארישע-באנק	24.50
אונגאר-באנק 1. פרעמיאם	25.25
אינגארישע באנקען-קויפונס	72.75
שפאר- אונד קויפונס-פערען	53.—
אינגארישע קויפונס-באנק	293.—

	קר. אל
פרעמדע פרייבורגער-באנק	788.—
פרעמדע נייטיגונגס-באנק	360.—
פיאנאקא-אינגארישע	68.—
אינגארישע-באנק-אקטיען	50.—
אונגר. הפפטקרעדיט-באנק	167.—
אינגרע עזטערייכישע-באנק	85.50
אונגר בודענקרעדיט	—.—
פרעמדע רעטטע פאפיערע	—.—
פרעמדע פארשפרעכונגען	44.50
פרעמ-אנגר. דיסקאנטגעשעפט	158.—
דעסגל פרייטשע	—.—
פאפיערע דער אינגארישען באנקנקויפונס	—.—
דיס צו 5 אינגארישע פרעמדע	86.75
דער אינגארישען דיסקאנטקויפונס-באנק צו 5 אינגארישע פרעמדע	78.—
דער אינגארישען אלגעמיינען פארזיכערונגס-אנשטאלט צו 5 אונר אינגארישע פרעמדע	85.75
דעסגל צו 6 פרעמדע	86.75
דער פרעמדער הפפטקרעדיט-באנק	85.—
קרעדיט-לייז-אקטיען	80.50
נאדי-אפן-באהן	121.50
אלפאלד-פיעמאנד	138.50
אינגארישע פעסטבאהן	54.—
פרייס באהן	193.—
דרעסדנער באהן אקטיען	136.—
ראשי-אריזאנער באהן אקטיען	136.—
פראנט-אינזעל באהן אקטיען	180.—
קאליץ-לייפציג-באהן אקטיען	244.25
דרעסדנער-שטראנדשלאס-באהן	142.75
קויפונס-אקטיען	236.50
באהן-	994.—

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. R218.

Budapest, 1874. Druck v. Moritz Burian, Waitznerboulevard, Marokkanerhof.

טע דען גראָסס־ירסטען ניקאָלײַם קאָנסטאַנטינאָוויטש אונטער דיא אָבער־אויפזיכט זײַנעם פאָטערס. דאָ דער פערשטאַנד דיזעס גראָסס־ירסטען גאָר ניכט אין דער אָרדנונג איז. וואס זאָ פיעל אַלס פערריקט הײסט.

* (דער מאָרד־פלאַן געגען בײַסמאַרק.) דער פאָליציײַ־פרעזידענט האָט דען פירסטען בײַסמאַרק ערזוכט, ער מאָגע נעמאָלס צו פוס אונד נעמאָלס אין אָפענעם וואגען פאָהרען. דאָ ער בײַא דיזען פיעלען מאָרד־פלאַנען פיר זײַן לעבען ניכט גוטשטעהדיג קאָנגע, דענן דיא גייסטליכקײַט טראַכטעט נור נאָך דעם לעבען דעם פירסטען.

* (דיא לוקסוס־שטײַערן) וואורדען פאָר איינעגען טאַגען פאָן דער רײַכסטאָגס־קאָממיסיאָן בעראַטהען. דיא שטײַערן פיר מענגליכע דינגע וואורדען בײַנאָהע איפ דיא העלפטע דערבאַנגעזעטצט. דיא דינגער דער האָהערען אָפיציערע זינד שטײַער־פרײַא, אויך דיא פפערדע אונד וואגען פאָן דאָכטאָרען, אדוואָקאטען אונד גייסטליכען זינד שטײַערפרײַא — אונד וואהרשײַנליך אויך דיא וואגען פאָן ראבבינערן.

* (איבער דען קלאַסטערגייסטליכען אלס מאָרדער), וואָרבער וויר אין פאָרינגע בלאַטטע בערײַכטעטען, האבען וויר נאָך פאָלגענדעס נאַכצוטראָגען: אויף אהרער פלוכט נאָך דעם מאָרדע בעגאַבען זיך דיא מאָרדער צו אינער בײַערן־פרוא אין טאָראָ־סענט־מיכלאָש. אלס דער פאָליציײַ־קאָממיסער מיט זײַנען לײַטען אין דאס הײַז דיזער בײַערין אינטראַט, שטעללטע זיך דער גייסטליכע נאָכ־ן אינשלוגע אונד פראַגטע זיא, וואס זיא הער אינגעלטליך זוכען. דורך דיזע פערשטעללונג וואר דער קאָממיסער זאָ אין צאָרן געראַטהען, דאס ער דעם גייסטליכען אַלכע הערפטיג צוויא אָהרפײַגען גאַב. דאס דיזע־ר צו־זאַמענשטוירצט, זיך אבער באלד וועדער אויפגע־האָבען האַטטע אונד זיא וועדער פראַגטע, וואס זיא וואַללען אונד וואָהין מאָן אָהרפײַגטע, דער קאָממיסער זאַגטע אָהם נון מיט שרײַענדער שטיממע: „וויר זוכען דען מאָרדער אינעם סענט־מאַרגאָרעט אינוואָהנערס!“ דאַרײַף לעם דער קאָמ־מיסער דיא צוויא מאָרדער בינדען אונד בײַדע נאָך אבאָגי טראַנספּאָרטירען. דער גייסטליכע האַטטע בײַא זיך פיף פערשיעדענע פאַסטע אונד לײַנגעטע וואָהל ניכט גען פאָראָלל, דאָך שיעבט ער דען מאָרד איף דען צוויטען, דען ער אלס זײַנען בו־דער אויסגיבט. ער איזט ערסט 24 אונד דער צוויטע 30 יאָהרע אלט.

* (דער לײַטנאַנט באַסלער דײַטשער פיליאָף, נאַמענס קאַנט, צײַגטע עס מיט זײַנעם שאַפפינגע, וויא אללע דיזע בעווײַז נכטס טויגען פר שעללרטע אויף פיעלע בעווײַז פיר דאס דאזיגע נאָטטעס אונד עבענאָפפעלע בעווײַז גען דאס דאזיגע נאָטטעס — אונד אללע דיזע בעווײַז אונד נעגען־בעווײַז זינד דורך דען פערשטאַנד אללײַן אונווידערלעגבאַר! גלײַכט מיר מײַנע קינדער, דיזע פערמאָג דער פערשטאַנד נאָר נכט, וואָרעדען נור דאס גפיהל!

דיא בײַדען בײַדער שטײַנען זיך געגענוויסיג אָן. דאס נכט עבען טהרעזע דאסזעלבע ערסט פאָר אײַנען שטונדען נעזאגט? מיכאעל וואָרף אײַנען בלײַק אויף דיא נובערנאַנט אונד דיזע רײַכטעטע וויעדער אײַנען פאָרשטענדען בלײַק אויף מיכאעל, אָב ער וואָהל יעטצט דען עכטען רינג פון דען ווידר?

„וואס שטונט אײַדער מײַן אָן? (פראַגטע ר' בײַנ, וועל־כער דיזעס שטײַנען נכט פערשטעהען קאָנטע) זעהטט דער מײַן לײַבער ר' אײַנ, אָב דיזער נעראַנקע נכט הער אין דיזע פסוק שטעהט? אליהו אללטע זיך דא אויף אײַנען האָ־הען בערג שטעללען, אום פאָן דיזער אנדאָהע אום מיט וויט בלוקגעהען אונגען זײַנען נאָטטע צו זעהען: אונד נעראַדע דיזע קאָנגטע ער אײַדען נכט זעהען. עס עגטשאַנד נון אין נראָסער שטורם־ווינד אונד הער וואָללטע אליהו דיזען נאָטטע פינדען, אבער נכט אום שטורמווינדע וואָר נאָטטע — אונד עבענאָ וואָר עס בײַם ערד־צושטײַגען אונד בײַם פײַער. אויך דא פאָנד ער נאָטטע נכט. דיזען אלזו יעמאָנד פאָן זאָלכען אויסגעאָרדענע־ליכען נאָטטער־ערשײַנונגען אויף דאס דאזיגע נאָטטעס אלס אוי־דבער דיזער ערשײַנונגען שלײַגטע וואָלל. דא פינדעט ער נכט. וואס ער זוכט. דענן וויא לײַכט קאָנן מאָן אלס געכטע דיזע אונד דען דיזע־נען אונד דען דיזע־נען זונד מיט בלוטיגען קאָפפען צוריקגעשלאגען וואָרדען. בײַא דעם אללען וואָלל־טען דיא געזאגטען אים נאמען איהרער מעכטע פיר פערזיגען דען קרײַנג ערקלערען, וועגן מאָן נכט דיזעזע אײַנכען בעשטראָפען וויזרד. דער שאה, וועל־כער ערסט פאָר אנדערטהאלב יאהרען אײַנע רונד־רײַזע אין אײַראָפּאַ מאכטע, קענגט נון דיזעזע מעכטע אונד לײַגט דאהער גלײַך זײַנע אײַנכען בעשטראָפען — אונד דער פיעדע בלײַבט!

* (אײַן פראַצעס געגען אײַנען פיעלפאַכען מיללאָנער.) אָם 4־טען יענגער בעגינגט אין וויען דער פראַצעס געגען דען עהעמאלגען גענעראַל־דירעקטאָר דער לעמבערג־טשערנאָוויטצער באהן. געמלך געגען דען רײַכסטער פאָן אָפעגהײַם, וועלכער אין פערמאָגען פאָן 20 מיללאָנען גולדען בעזיטצט זאָלל. בײַא דעם בײַא דער לעמבערג־טשערנאָוויטצער באהן, האט אָפענהײַם זעהר פיעלע בעטרעגערײַן געמאַכט, זאָ דאס ער דיא אײַזענבאהן־געזעללשאַפט אים פאָללע 7 מיללאָנען בעשטאָהלען האַטטע. דא נון עסטעררײַך פיר דיא צינזען דיזער באהן־אקציען גאַראַנטירט האט, זאָ ערשײַנט דער שאַאט אלס מיטבעשעדיגטער. דיזע לעמבערג־טשערנאָ־וויטצער באהן־שטרעקע וואר אָבער פלעכלך געבײַט, דאס דיא פאָהרט נור מיט לעבענס־געפאהר פערבונדען וואָר, וועסהאלב דיזעלבע פיעלמאלס אײַנגעשטעללט וועדען מוסטע. בײַא דעם אללען, דאס אָפענהײַם אין 20 פאָבער מיללאָנער אזזע, דאבײַא נאָך אײַנען האהען אָרדען בעזיטצט אונד פאָם קאײזער אין אדעלס־שטאַנד ערהאָבען וואָרדע, איזט ער דאָך אם 16 דעצעמבער פאָרגען יאהרעס פערהאָפטעט וואָרדען אונד וואָרדע ערסט אם 4 פעבער 1874 אײַף פרײַען פוס געשטעללט, נאָכדעם ער אײַנע מיללאָן אלס בײַצאָן ערלעגט האַטטע. — נון בעגינגט יעטצט דער פראַצעס, דער זעהר אינטערעסאַנט וועדען קאָנן.

* (צוויל־עהע.) דאס געזעטץ אי־בער דיא „צוויל־עהע“ איזט אין בעלגען בערײַטס אָן דיא דײַטשען דעפּעשרען פערטהײַלט וואָרדען. — דיזעזע געזעטץ עגטהאלט פאָלגענדע הײַפּט־פונקטע: 1) דיא צוויל־עהע איזט נכט „פאָקולטאַטיוו“ זאגערען „אבלײַגאַטאָרײַש“; דאס הײַסט, עס בלײַבט דעם בערײַט־אַאַרע נכט דיא פרײַע וואהל אבערלאַסען, זיך נאָך אײַנענעם בעלעבען, עגט־וועדער אין אהרעם בעטהײַוע אדער בײַם בערגער־מײַסטער טרײַען צו לאַסען, זאגדערן אללעס מום צוערסט בײַם בערגערמײַסטער אדער בײַא אײַנעם אנדערן הערצו אײַנגעזעטצטען שטאאטס־

אזזע פערראָאָפטעט). פאָרגען וואָממער בראַכטען ווער אײַנע מיטטהײַלונג אײַס וויען. דאס דאָרט דיא רעגײַמענטס־קאָמאָ אויסגערײַבט וואָרדע. 27000 גולדען פעהלטען אונד מאָן קאָם דאָרויף. דאס דיזעזע סוממע פאָם לײַטנאַנט באַסלער גערײַבט וואָרדע. מאָן זוכטע אײַהן אונד שיקטע נאָך אללען וועלט־גענגנדען שטעגר־בריפפע, אבער ער וואר גערעגדט צו פינדען. נון איזט ערסט אין דיזען טאַ־גען אים געוויסאָרך אײַנע דעפעשע אײַנגעטראָפפען מיט דער מעלדונג, דאס דאָרט לײַטנאַנט באַסלער אם 17. דעצעמבער פערהאָפטעט וואָרדע. יעטצט וואָרדע ער נון פאָן אמעריקא נאָך וויען געבראַכט אונד זײַנעם הער זײַנער שטראָפע עגטגעגען. — אויף דיזעזע זײַנע פערזוכטע ער נאָכמאָל צו פלוכטען, וואס איהם אבער נכט געלונגען איזט.

* (אויס מצרים) וויזד פאָלגענדעס געשטרעבען: דער וויצע־קאָנג פאָן עגיפטען צײַגטע זיך בײַא דער לעטצטען איבערשוועמונג דעס „נילוס“ געגען דיא פרעמדען אײַנוואָהנער זאָ גנעדיג, דאס נון עטצט דיזעזע פרעמדען 130000 גולדען צו־זאַמענגעלעגט האבען. אום פאָן דיזעזע סוממע דיזעזע קאָנג אײַן גראָסאַרטיגעס דענקמאָל צו ער־ריכטען. דער קאָנג נאָהם אבער דיא סוממע זעלבסט אין דיא הענדע אונד ערריכטעטע דאָרט אײַנע גראָסע אָפענטליכע שולע, וואָ אללע נאַצאָ־נען אונד אללע גלײַכגעס־בעקענטע אונטערר־ריכטעט ווערדען זאָללען. דיא מעהר־קאָסטען וויל־ער אום אײַנגעער טאַשע בעשטרײַטען. דער קאָנג, וועלכער אינלענגסט אײַנען זײַנערײַכען קרײַג געגען דאָרפפור אינטערנאַממען האַטטע, ערבאַערטע דיזעזע גענגער, וואָרוך דיזע אינטערטהאָנען אום 5 מיללאָנען פערגאָסעט וואָרדען. דער קאָנג פער־שפרײַט, האס שאָן אין אײַנגען יאָהרען אײַנע גראָס־אַרטיגע אײַזענבאהן פאָן עגיפטען נאָך דעם אײַנגערן פאָן אפרײַקא פיהרען וויזד.

* (אײַן קרײַג געגען ווי־בער) וועגע באלד עגטשטאַנדען דער „ווען פרײַען פרעססע“ וויזד אום טעהראָן (הויפט־שטאָדט פאָן פערזיען) פאָלגענדעס געשרײַבען: „ווען דיא פיעלען ווײַבער פאָם שאה (קאָנג) מיט אהרען פיעלען אײַנכען (פרײַס) שפאַצערען פאָהרען, מום אללעס רעכטס אונד לינקס אויסווײַכען אונד דיא טהאָרע דער הײַזער מיסען געשפערט ווערדען; נור דיא דאָרט וואָהנענדען אײַראָפּאַײַשען געזאנדטען וואָללען דיזעזע דוממהײַטען מיט דעם שפערען אהרער טהאָרע נכט בעפאָלגען, וועס־האלב ערסט אנלעגנסט פאָר דעם אָפפענען טהאָ־רע דעס פראַנצאָזישען אונד עסטעררײַכישען גע־זאנדטען אײַנע גראָסע שלעגערײַא צוישען דען אײַנ־

דײַטשער פיליאָף, נאַמענס קאַנט, צײַגטע עס מיט זײַנעם שאַפפינגע, וויא אללע דיזע בעווײַז נכטס טויגען פר שעללרטע אויף פיעלע בעווײַז פיר דאס דאזיגע נאָטטעס אונד עבענאָפפעלע בעווײַז גען דאס דאזיגע נאָטטעס — אונד אללע דיזע בעווײַז אונד נעגען־בעווײַז זינד דורך דען פערשטאַנד אללײַן אונווידערלעגבאַר! גלײַכט מיר מײַנע קינדער, הער פערמאָג דער פערשטאַנד נאָר נכט, וואָרעדען נור דאס גפיהל!

דיא בײַדען בײַדער שטײַנען זיך געגענוויסיג אָן. דאס נכט עבען טהרעזע דאסזעלבע ערסט פאָר אײַנען שטונדען נעזאגט? מיכאעל וואָרף אײַנען בלײַק אויף דיא נובערנאַנט אונד דיזע רײַכטעטע וויעדער אײַנען פאָרשטענדען בלײַק אויף מיכאעל, אָב ער וואָהל יעטצט דען עכטען רינג פון דען ווידר?

„וואס שטונט אײַדער מײַן אָן? (פראַגטע ר' בײַנ, וועל־כער דיזעס שטײַנען נכט פערשטעהען קאָנטע) זעהטט דער מײַן לײַבער ר' אײַנ, אָב דיזער נעראַנקע נכט הער אין דיזע פסוק שטעהט? אליהו אללטע זיך דא אויף אײַנען האָ־הען בערג שטעללען, אום פאָן דיזער אנדאָהע אום מיט וויט בלוקגעהען אונגען זײַנען נאָטטע צו זעהען: אונד נעראַדע דיזע קאָנגטע ער אײַדען נכט זעהען. עס עגטשאַנד נון אין נראָסער שטורם־ווינד אונד הער וואָללטע אליהו דיזען נאָטטע פינדען, אבער נכט אום שטורמווינדע וואָר נאָטטע — אונד עבענאָ וואָר עס בײַם ערד־צושטײַגען אונד בײַם פײַער. אויך דא פאָנד ער נאָטטע נכט. דיזען אלזו יעמאָנד פאָן זאָלכען אויסגעאָרדענע־ליכען נאָטטער־ערשײַנונגען אויף דאס דאזיגע נאָטטעס אלס אוי־דבער דיזער ערשײַנונגען שלײַגטע וואָלל. דא פינדעט ער נכט. וואס ער זוכט. דענן וויא לײַכט קאָנן מאָן אלס געכטע

נאָטטעס: „אנטע עס יא שאָן אײַנ: „פאָן מײַנעם אינגערן זעהט איך נאָטט (מבשרי אחוה אלוה) „אונד וועגן עס הײַסט. דוא זאָללסט דײַנען נאָטט לעבען. זאָ מײַנ מאָן דער איך נור נעפיהל, דענן נור דאס נעפיהל איזט דיא קוילעלע דער לעבען“ —

דיא נובערנאַנט, וועלכע בײַ יעטצט דיזעזע געשפרעכע מיט נעאָפפענעם מונדע דײַטשען, שטאַנד נון פלאַטצ־ליך איף, נאָדם דאס קינד אין דיא האַנד אונד אלס אָב זיא יעמאַנד אנגן וויזד, אילטע זיך נאָך הויזע.

„עס איזט נוט, דאס דיזעזע מדרגן וועגגענגען איזט (זאגט אסתר), זאגט מיר מײַן לעבער ר' אײַצ. וואס איזט הײַסט מיט דיזעזע מדרגן אָפּגענגען? זיא קאָם פאָר־מיטטאגס מיט פערוויסטען אײַנען אונד מיט דעם קינד צו מיר געלויפען אונד וואָללטע נאָר נכט צו מיטטאג נאָכהויזע גערען. הײַס שפײַסט מיט אונס, אבער זיא וואָללטע קינד שפײַזע בעריהרען?“

„מײַנע לעבען אסתר (זאגט אײַנאַן קאָפּעלע), זיא וויסטען עס נאָנען נוט, וועגן איך צו אײַנען אן אײַנעם גע־שעפטס־מאַנע הערבעדקאָממע, זאָ האט דאס עטוואס צו בע־דײַטען, וועגן מײַן דערין פאָלל איזט, זאָ קאָנן איך מיר עס נור הער עדלכען“! —

זאָ אנטוואָרטעט אײַנאַן קאָפּעלע אונד ער־עגעלטע דען אײַנעגען לעזען בעריהרטען פאָראָללען מיט דעם עבעגבעכען.

„וואָרעבאַר! (ריף ר' בײַנ) איזט עס מאָגלך, דאס פאָן אײַנער „טוטאָר“ אײַנע „קרײַשע“ הערײַנקאָמען זאָלל?“

(פאָרטזעטצונג פאָלגט)

בען אונד דען דיענערן דער געזאנדטען ענטשטאַנ־דען איזט, דיא אײַנוכען זונד מיט בלוטיגען קאָפּפען צוריקגעשלאגען וואָרדען. בײַא דעם אללען־טען דיא געזאנדטען אים נאמען איהרער מעכטע פיר פערזיגען דען קרײַנג ערקלערען, וועגן מאָן נכט דיזעזע אײַנוכען בעשטראָפען וויזד. דער שאה, וועל־כער ערסט פאָר אנדערטהאלב יאהרען אײַנע רונד־רײַזע אין אײַראָפּאַ מאכטע, קענגט נון דיזעזע מעכטע אונד לײַגט דאהער גלײַך זײַנע אײַנוכען בעשטראָפען — אונד דער פיעדע בלײַבט!

* (אײַן פראַצעס געגען אײַנען פיעלפאַכען מיללאָנער.) אָם 4־טען יענגער בעגינגט אין וויען דער פראַצעס געגען דען עהעמאלגען גענעראַל־דירעקטאָר דער לעמבערג־טשערנאָוויטצער באהן. געמלך געגען דען רײַכסטער פאָן אָפעגהײַם, וועלכער אין פערמאָגען פאָן 20 מיללאָנען גולדען בעזיטצען זאָלל. בײַא דעם בײַא דער לעמבערג־טשערנאָוויטצער באהן, האט אָפענהײַם זעהר פיעלע בעטרעגערײַן געמאַכט, זאָ דאס ער דיא אײַזענבאהן־געזעללשאַפט אים פאָללע 7 מיללאָנען בעשטאָהלען האַטטע. דא נון עסטעררײַך פיר דיא צינזען דיזער באהן־אקציען גאַראַנטירט האט, זאָ ערשײַנט דער שאַאט אלס מיטבעשעדיגטער. דיזעזע לעמבערג־טשערנאָ־וויטצער באהן־שטרעקע וואר אָבער פלעכלך געבײַט, דאס דיא פאָהרט נור מיט לעבענס־געפאהר פערבונדען וואָר, וועסהאלב דיזעלבע פיעלמאלס אײַנגעשטעללט וועדען מוסטע. בײַא דעם אללען, דאס אָפענהײַם אין 20 פאָבער מיללאָנער אזזע, דאבײַא נאָך אײַנען האהען אָרדען בעזיטצט אונד פאָם קאײזער אין אדעלס־שטאַנד ערהאָבען וואָרדע, איזט ער דאָך אם 16 דעצעמבער פאָרגען יאהרעס פערהאָפטעט וואָרדען אונד וואָרדע ערסט אם 4 פעבער 1874 אײַף פרײַען פוס געשטעללט, נאָכדעם ער אײַנע מיללאָן אלס בײַצאָן ערלעגט האַטטע. — נון בעגינגט יעטצט דער פראַצעס, דער זעהר אינטערעסאַנט וועדען קאָנן.

* (צוויל־עהע.) דאס געזעטץ אי־בער דיא „צוויל־עהע“ איזט אין בעלגען בערײַטס אָן דיא דײַטשען דעפּעשרען פערטהײַלט וואָרדען. — דיזעזע געזעטץ עגטהאלט פאָלגענדע הײַפּט־פונקטע: 1) דיא צוויל־עהע איזט נכט „פאָקולטאַטיוו“ זאגערען „אבלײַגאַטאָרײַש“; דאס הײַסט, עס בלײַבט דעם בערײַט־אַאַרע נכט דיא פרײַע וואהל אבערלאַסען, זיך נאָך אײַנענעם בעלעבען, עגט־וועדער אין אהרעם בעטהײַוע אדער בײַם בערגער־מײַסטער טרײַען צו לאַסען, זאגדערן אללעס מום צוערסט בײַם בערגערמײַסטער אדער בײַא אײַנעם אנדערן הערצו אײַנגעזעטצטען שטאאטס־

אזזע פערראָאָפטעט). פאָרגען וואָממער בראַכטען ווער אײַנע מיטטהײַלונג אײַס וויען. דאס דאָרט דיא רעגײַמענטס־קאָמאָ אויסגערײַבט וואָרדע. 27000 גולדען פעהלטען אונד מאָן קאָם דאָרויף. דאס דיזעזע סוממע פאָם לײַטנאַנט באַסלער גערײַבט וואָרדע. מאָן זוכטע אײַהן אונד שיקטע נאָך אללען וועלט־גענגנדען שטעגר־בריפפע, אבער ער וואר גערעגדט צו פינדען. נון איזט ערסט אין דיזען טאַ־גען אים געוויסאָרך אײַנע דעפעשע אײַנגעטראָפפען מיט דער מעלדונג, דאס דאָרט לײַטנאַנט באַסלער אם 17. דעצעמבער פערהאָפטעט וואָרדע. יעטצט וואָרדע ער נון פאָן אמעריקא נאָך וויען געבראַכט אונד זײַנעם הער זײַנער שטראָפע עגטגעגען. — אויף דיזעזע זײַנע פערזוכטע ער נאָכמאָל צו פלוכטען, וואס איהם אבער נכט געלונגען איזט.

* (אויס מצרים) וויזד פאָלגענדעס געשטרעבען: דער וויצע־קאָנג פאָן עגיפטען צײַגטע זיך בײַא דער לעטצטען איבערשוועמונג דעס „נילוס“ געגען דיא פרעמדען אײַנוואָהנער זאָ גנעדיג, דאס נון עטצט דיזעזע פרעמדען 130000 גולדען צו־זאַמענגעלעגט האבען. אום פאָן דיזעזע סוממע דיזעזע קאָנג אײַן גראָסאַרטיגעס דענקמאָל צו ער־ריכטען. דער קאָנג נאָהם אבער דיא סוממע זעלבסט אין דיא הענדע אונד ערריכטעטע דאָרט אײַנע גראָסע אָפענטליכע שולע, וואָ אללע נאַצאָ־נען אונד אללע גלײַכגעס־בעקענטע אונטערר־ריכטעט ווערדען זאָללען. דיא מעהר־קאָסטען וויל־ער אום אײַנגעער טאַשע בעשטרײַטען. דער קאָנג, וועלכער אינלענגסט אײַנען זײַנערײַכען קרײַג געגען דאָרפפור אינטערנאַממען האַטטע, ערבאַערטע דיזעזע גענגער, וואָרוך דיזע אינטערטהאָנען אום 5 מיללאָנען פערגאָסעט וואָרדען. דער קאָנג פער־שפרײַט, האס שאָן אין אײַנגען יאָהרען אײַנע גראָס־אַרטיגע אײַזענבאהן פאָן עגיפטען נאָך דעם אײַנגערן פאָן אפרײַקא פיהרען וויזד.

* (אײַן קרײַג געגען ווי־בער) וועגע באלד עגטשטאַנדען דער „ווען פרײַען פרעססע“ וויזד אום טעהראָן (הויפט־שטאָדט פאָן פערזיען) פאָלגענדעס געשרײַבען: „ווען דיא פיעלען ווײַבער פאָם שאה (קאָנג) מיט אהרען פיעלען אײַנכען (פרײַס) שפאַצערען פאָהרען, מום אללעס רעכטס אונד לינקס אויסווײַכען אונד דיא טהאָרע דער הײַזער מיסען געשפערט ווערדען; נור דיא דאָרט וואָהנענדען אײַראָפּאַײַשען געזאנדטען וואָללען דיזעזע דוממהײַטען מיט דעם שפערען אהרער טהאָרע נכט בעפאָלגען, וועס־האלב ערסט אנלעגנסט פאָר דעם אָפפענען טהאָ־רע דעס פראַנצאָזישען אונד עסטעררײַכישען גע־זאנדטען אײַנע גראָסע שלעגערײַא צוישען דען אײַנ־

נאָטטעס: „אנטע עס יא שאָן אײַנ: „פאָן מײַנעם אינגערן זעהט איך נאָטט (מבשרי אחוה אלוה) „אונד וועגן עס הײַסט. דוא זאָללסט דײַנען נאָטט לעבען. זאָ מײַנ מאָן דער איך נור נעפיהל, דענן נור דאס נעפיהל איזט דיא קוילעלע דער לעבען“ —

דיא נובערנאַנט, וועלכע בײַ יעטצט דיזעזע געשפרעכע מיט נעאָפפענעם מונדע דײַטשען, שטאַנד נון פלאַטצ־ליך איף, נאָדם דאס קינד אין דיא האַנד אונד אלס אָב זיא יעמאַנד אנגן וויזד, אילטע זיך נאָך הויזע.

„עס איזט נוט, דאס דיזעזע מדרגן וועגגענגען איזט (זאגט אסתר), זאגט מיר מײַן לעבער ר' אײַצ. וואס איזט הײַסט מיט דיזעזע מדרגן אָפּגענגען? זיא קאָם פאָר־מיטטאגס מיט פערוויסטען אײַנען אונד מיט דעם קינד צו מיר געלויפען אונד וואָללטע נאָר נכט צו מיטטאג נאָכהויזע גערען. הײַס שפײַסט מיט אונס, אבער זיא וואָללטע קינד שפײַזע בעריהרען?“

„מײַנע לעבען אסתר (זאגט אײַנאַן קאָפּעלע), זיא וויסטען עס נאָנען נוט, וועגן איך צו אײַנען אן אײַנעם גע־שעפטס־מאַנע הערבעדקאָממע, זאָ האט דאס עטוואס צו בע־דײַטען, וועגן מײַן דערין פאָלל איזט, זאָ קאָנן איך מיר עס נור הער עדלכען“! —

זאָ אנטוואָרטעט אײַנאַן קאָפּעלע אונד ער־עגעלטע דען אײַנעגען לעזען בעריהרטען פאָראָללען מיט דעם עבעגבעכען.

„וואָרעבאַר! (ריף ר' בײַנ) איזט עס מאָגלך, דאס פאָן אײַנער „טוטאָר“ אײַנע „קרײַשע“ הערײַנקאָמען זאָלל?“

(פאָרטזעטצונג פאָלגט)

זאָלל ערסט איינע אויסאָרדערונג אַן דיא הויפּט פאַרטיאַ־פֿיהרער דעם לאַנדעס זענדען, דאַמיט דיע־זע איינע קאָממיסיאָן צוזאַמענשטעללען, וועלכע איינען נייען פּלאַן איסאַרבייטע, איף דעסען גרונד איינע פֿעראייניגונג צו שטאַנדע קאָממען קאָנענטע. —

דא אבער איינע לינקע געגען דיא פֿעראייניגונג שפּראַכען, זאָ פֿאַסטע מאַן דען בעשלוס, צו־ערסט דיא באַדשעטט־פֿערהאַנדלונגען אַם ריכטאָג אבצו־וואַרטען, דענן בייא דיעזער געלעגענהייט ווירד דיא רעגיערונג וואַהרשיינלייך איהרען צוקונפֿטס־פּלאַן ענטוויקעלן אונד דא ווירד מאַן ערסט זעהען קאָמען, אָב דיא לינקען דיעזען פּלאַן פֿיר אנגענהמבאַר האַלטען.

* * *

וויא ווייט בעריכטס אונזערען לעזערן מיטטהייל־טען, העטטע יעטצט דער ריכסטאָג: אַם מאַנאַטע פֿעבער איינע דעפּוטירטע אין דיא דעלעגאַציאָן וועהלען זאָללען, אַם מיט דער עסטערריכישען דעלעגאַציאָן דיא מיליטער־אויסגאַבען פֿיר דאַס יאָהר 1876 צו בעראַטהען. — דיעזער ריכס־טאָג ווירד אבער מעהר קיינע דעלעגאַציאָן וועהלען, זאָנדערן ערסט דער נייע ריכסטאָג אונד צווייטער ערסט אַם הערבסט. — דיא אורזאַכע דיעזער הי־נישטעבונג קענט נעמאַנד. אין פֿאַרגעס בלאַטטע בראַכטען וויר היעריבער איינע מיטנונג פֿאַן איינער האַמבורגער צייטונג, וועלכער ווירד אבער ניכט דען פֿאָללען גלויבען שענקען קאָנענען.

איינע געבען פֿיר דיעזעס אויפֿשיעבען פֿאָל־גענדען גרונד אַן: דער גענעזוערטיגע ריכסטאָג האַט בעריכט דריא דעלעגאַציאָנען געוועהלט אונד דער אונגאַרישע ריכסטאָג, וועלכער נור דריא יאָהרע דורעט, דאַרף קיינע פֿערטע דעלעגאַציאָן וועהלען. — איינע וויעדער מיינען, עס ווערע ניכט אין דער אָרדענונג, וועגען דיא מיליטער־אויסגאַבען, וועלכע פֿאַן דער דעלעגאַציאָן דיעזעס ריכס־טאָגעס בעשטעמט ווערדען, ערסט פֿאַן איינעם אַנ־דערען נייען ריכסטאָג אין דאַס אונגאַרישע לאַנ־דעס־באַדשעטט פֿיר דאַס יאָהר 1876 אויסגענאָמ־מען ווערדען זאָלל.

דער איינגעטלעכע גרונד שיינט אבער נור פֿאָלגענדער צו זיין: דער גענעזוערטיגע ריכסטאָג, וועלכער באַלד צו ענדע געהט, ווירד יעטצט נאָך גענוג הייסע קעמפֿפֿע צו בעשטעהען האַבען אונד יעדער דעפּוטירטע דענכט יעטצט נור דאַראַן, איף וועלכע וויייז ער פֿאַר זיינען נייען וועהלערן, זיין בייז־הערינגס ווירקען אַם ריכסטאָג רעכטפֿערטיגען קאָנענען ווירד, וועגען נון איף יעטצט דיא דעלעגאַציאָן אינבעריופֿען ווערדען זאָללען, וואָ מאַן נאָך דיא

פֿיעלען מיליטער־אויסגאַבען צו בעראַטהען העטטע, דא ווירדע זיך ייבער יעדער דעפּוטירטע בעשטרע־בען, אַם זיינען וועהלערן צו געפֿאַללען, אַללע גראַסען אויסגאַבען צו שטרייכען — אונד דיעזער געפֿאַהר וויל זיך דער קרייגס־מיניסטער ניכט אויסזעטצען. דענן דיא מיליטער־אויסגאַבען זינד בייס פֿאַלקע דיא פֿערהאַסטעסטען אונד דעסהאַלב ווילל מאַן יעטצט דיעזע הייקלע אנגעלעגענהייט הי־נייסשיעבען! —

* * *

איבער דיא וואַהלען דער צענטראַל־וואַהל־אויסשיסס זינד אַנס זייט דאַנגעריסטאָג פֿאָלגענדע ערגעבנייסס געמעלדעט וואָרדען: אַם טאַדדאַער קאָמיטאַטע איזט קיין איינציגער רעכטער געוועהלט וואָרדען, עבענזאָ אַם דער שטאַדט יאַסבערעניי. — אין ווערשעטין זינד 9 רעכטע אונד 3 לינקע, אַם זאָהלער קאָמיטאַטע זינד נור רעכטע געוועהלט וואָרדען, עבענזאָ אַם אָבער־אַלבאַנזער קאָמיטאַ־טע. אַם באַרשער קאָמיטאַטע זינד 18 רעכטע אונד 6 לינקע אונד אַם נייטראַער קאָמיטאַטע זינד עבענ־פֿאָללס מייסטענס רעכטע געוועהלט וואָרדען.

אויסזייערטיגע פּאָליטיק.

דיא אויסזייערטיגע פּאָליטיק דרעהט זיך נאָך אַממער אַם דען אַרנים־פּראָצעס, טראַטצדעם דער־זעלבע שאָן לייגנסט בעגעדעט איזט לאַנדאַער בלעטטער פֿערעפֿענטליכען איין געשפּרעך צווישען דעם גראַפֿען אַרנים אונד איינעם ענגלישען שטאַאטס־מאַנען. גראַף אַרנים לייגנעטע, דאַס ער איין גענעגער דער פּראָצעסיישען רעפּובליק וואַר, אָדער דאַס ער דען שטורען בּיסמאַרקס הערבייפֿיהרען אונד דיא שרייב־שטיקע פֿערפֿענטליכען וואָללטע.

נון פֿראַגטע דער ענגלישע שטאַאטס־מאַנ־דען גראַפֿען אַרנים, וואַרום ער דענן ניכט גלייך אבראַנקטע, אַלס ער זאָלכע אונדאַפֿליכע בריעפֿע פֿאַן בּיסמאַרק ערהאַלטען האַטטע? דאַרויף אַנטוואָר־טעטע אַרנים, דאַס ער נאָך אַממער איף איינע פֿערזאָהנונג צווישען אים אונד דעם פֿירסטען בּיס־מאַרק האָפֿפֿטע, וואָס איך הערבייגעפֿיהרט וואָרדען ווערע, וועגען בּיסמאַרק ניכט דאַרויף געראַטטע. דאַס אַם אַרנים זאָגטען.

„יעטצט ווייס איך (זאָגטע אַרנים), דאַס מיך בּיסמאַרק פֿערזאָהליך זעהר האַסט אונד איך בין אַ־בערצייגט, דאַס דיעזער פּראָצעס נור דורך בּיס־מאַרקס האַס זאָ פֿערגיפֿטעט וואָרדע. אבער איך קאָנן עס ניכט בעשטרייטען, איהן אין דערזעלבען וויייז צו האַסען. איך דענקע, ער איזט איין גוטער מענש, נאָך דיעזעס אויפֿגעגעבען פֿאַר־פֿאַללע פֿערשפּרעכען קיינער פֿאַן דיעזען דרייען איינע לוסט צום עסען, טרוינגע נעראַנקען בעשטרעטען איהרען פּאַפּ אונד אונגעהאַלטענע גע־פֿיהלע דורכצוקעטען איהר הערין — אונד שאָן אַם 4 איהר נאַכמיטטאַגס פֿאַנדען ווייר דיא בּיידען בּרייעע ווידער אַלהאַ!" — —

„דיעזע פּסוקים (זאָגטע ר' בּריך) זינד פֿיר מיך יעהר וויכ־טיג. דיא איינגעגען מיך אַממער אַן מיינען רבי וכיזנו לברכה, וועגען ער זאָ מיט אונס דיא עסטען קאָשטעל אַם חנוכּת הלבנות פֿעלערנס האַטטע. וואָ דיא בעוויייז אַבער דאַס דאַ־זיין נאָטטעס פֿאַרקאָממען, דאַ פֿאַלגענטע ער אַממער צו זאָגען: דיעזע זאַגונס זאָללען עס מיר מוחל זיין. דיעזע אַללען בעוויייז זינד ניכטס ווערטה אונד ווייר בּרויכען דיא אייך ניכט, דער „מבּבּ" אין דיינגס „מוחה נכונים" וויא אייך דער „בּוחה". דער „בעל עקרים" אונד דער „בעל עקידה", אַללע, אַללע ווישען אויף דיע־זען בעוויייזען דעריים — אונד דיעזע בעוויייז קאָנענען דאָך ווערד ליכט אומגעשטאָסען ווערדען. מאַן בּרויכט נור דען „עבורת הקודש" פֿאַן ר' מאיר בן נבאַ צו לעזען, וויא דיעזער דערפֿאַהלע גענען דען „מבּבּ" אויסגעטרעטען איזט. איין בעריהמטער מלכים א' — אונד דאַס קינד זאָגטע: „דער מלאך שפּראַך צו אליהו: נעהע הינויס אונד שטעללע דיך אויף דען בערג פֿאַר נאָטט — אונד זיעהע. נאָטט וואַר פֿאַראַבער גענאַנגען אונד איין נאָטטס שטאַרקער ווינד, בערגע צערייסענד אונד פֿעל־זען צערשמעטטערנד וואַר פֿאַר נאָטט! — אבער ניכט אין דעם ווינדע וואַר נאָטט! — נאָך דעם ווינדע וואַר איין נאָטטס ערד־ציטטערן: אבער ניכט אים ערד־ציטטערן וואַר נאָטט! — אונד נאָך דעם ערד־ציטטערן וואַר פֿייער: אבער ניכט אים פֿייער וואַר נאָטט — דא וואַר נאָך דעם פֿייער איינע לייזע אונד זאַנפֿטע שטימע איינגעהערענען. אונד אַלס דיעזע אַלזאָ האָרטע, דא פֿערהילטע ער זיין געזיכט אין איינען מאַנטעל אונד גינג הינויס אונד שטאַנד אין דען איינגאַנג דער האָהלע — אונד זיעהע, הער קאָם צו אַדם איינע שטימע אונד שפּראַך, וואַס איזט דיר הייר אליהו?" — —

„דיעזע פּסוקים (זאָגטע ר' בּריך) זינד פֿיר מיך יעהר וויכ־טיג. דיא איינגעגען מיך אַממער אַן מיינען רבי וכיזנו לברכה, וועגען ער זאָ מיט אונס דיא עסטען קאָשטעל אַם חנוכּת הלבנות פֿעלערנס האַטטע. וואָ דיא בעוויייז אַבער דאַס דאַ־זיין נאָטטעס פֿאַרקאָממען. דא פֿאַלגענטע ער אַממער צו זאָגען: דיעזע זאַגונס זאָללען עס מיר מוחל זיין. דיעזע אַללען בעוויייז זינד ניכטס ווערטה אונד ווייר בּרויכען דיא אייך ניכט, דער „מבּבּ" אין דיינגס „מוחה נכונים" וויא אייך דער „בּוחה". דער „בעל עקרים" אונד דער „בעל עקידה", אַללע, אַללע ווישען אויף דיע־זען בעוויייזען דעריים — אונד דיעזע בעוויייז קאָנענען דאָך ווערד ליכט אומגעשטאָסען ווערדען. מאַן בּרויכט נור דען „עבורת הקודש" פֿאַן ר' מאיר בן נבאַ צו לעזען, וויא דיעזער דערפֿאַהלע גענען דען „מבּבּ" אויסגעטרעטען איזט. איין בעריהמטער

פּאָליטיאָן.

ציווילעהע.

(8־טע פֿאָרזעצונג.)

„הערע מיין קינד אונד שטיינע (זאָגטע טהערעזע), דיא בעטעטע אויך, דאַס נאָטט דען פֿעראירטען פֿערשטאַנד איינעם יידישען וויבעס עפֿעליכטען מאָגע. דאַס דיא איבּ גלויבען ווידער ווערדע אונד מאַנן אונד קינד ווידער לייבע..."

„אַנדערבאַר!" ריפֿע איינאַין. אינדעם ער זיין נעויכט מיט בּיידען הענדען בעדעקטע.

„דיא פֿערבּרינסט דיין נעויכט אינד קאָנענסט מיך ניכט אַנ־ערען. דיא טהוסט דאַראַן רעכט. וועגען דיא מיך פֿערלאַסטעסט! איך איך קאָנענטע מיך דאַבייא ניכט אויף מיינען פֿיסען ערהאַל־טען, איך מוסטע מיך נידערלעגען אונד מיינען טהרענען דען פֿייען לויף לאַסטען... דיא ווייטערען שטעללען דעם נעבע־טעם פֿערשטאַנד אַך ניכט. עס וויירד דאַרין נעבעפֿאַלען. דאַס נאָטט דיא זינגע איינעם יינגלינס ערלייכטען מאָגע. דאַמיט ער דען ע כ ט ע ן ר י נ ג אויפֿגעהט..."

וויא איין בליטץ דורכצוקטע עס דיא גליעדער דעס יינגען מיכאַל קאַראַנגעל, דאַס בלוט וואַר אויהם אין דען קאָפּף נעשאָסען אונד זיין נעויכט גליהטע וויא איין פֿייער; נור ער פֿערשטאַנד אויך דיעזעס דרייטע נעבעט. מיט דער נאָאַ־טען בּרוכקייט ערגרייפֿ ער דיעזעס נעבעט־בוך אונד בלעט־טערטע נאָך יענער שטעללע דיעזעס נעשריעבענען נעבעטעס — אונד דא פֿאַנד ער נ אָ ך מ ע ה ר דאַרין נעשריעבען. אַלס וואַס דיא שווענערין ערצעהלטע.—

דיא וופֿפֿע אויף דעם טישע וואַר לענגסט קאַלט געוואָר־